RM I. 8° 736

KÖNYVETSKE Az igaz keresztyéni keresztségről, es a papa Antichristusnac Maymozássaról:

A szent írásbol nagy munkaual és rendre egybe gyűtöttet, és öszue szörzetettet:

NEMELLY IAMBOR TVdos emberec áltál, kic annac vtánna Martiromságot szenuettenec alsó Németországban:

Az isten valasztotinac tanyitassara és fel építésſére.

IEREM. IIII.
Szanczatoc wy vgarat magatoknac, Es ne vessetec többszer à teuisſec közibe.

1570.

R
2005-2006

KÖNYVETSKE

Az igaz kereſ=
TYÉNI KERESZTSÉG=
RŐL, ES A PAPA ANTI=
chriſtuſnac Maymozá=
ſsaról:

A ſzent írásbol nagy munkaual é rendre egybe gyűtőttet, és őſzue ſzőrzetettet:

NEMELLY IAMBOR TV=
dos emberec által, kic annac vtánna Martíromſágot ſzenuettenec alſo Németorſzágban:

Az iſten valaſztotinac tanyitaſſara és fel építéſsére.

IEREM. IIII.
Szanczatoc wy vgarat magatoknac, Es ne veſsetec többſzer à teuiſ=ſec közibe.

1570.

MAGYAR
[illegible]ÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A TISZTELENDŐ ÉS ISTENTŐL TANITATOTT DAuid Ferentznec, A meg feszült Iesus Christusnac, az Isten Fianac Euangeliomanac hirdetőiénec, à diczirétes Erdeli Feiedelemnec vduaraban, Istennec kegyelmességet és Bekességet, azon Iesus Christusban, mű Wrunkban.

SZerelmes attyamfia az Wrban: Miert hogy nallunc volt à tisztelendő Gyulai Farckas, ki ennękem soc vigasztalo dolgokat beszéllet, Tudni illic, Miképpen à mindenhato Wr Isten, à mű Wrunc Christus Iesusnac szent atya, ieles dolgokat czelekőszic Erdęlben és Magyarorszagban, az ő szęt Euangeliom által, Annyira, hogy az ő, és az ő áldot szent fianac, à meg feszűltnec, tiszta esmereti nyiluán pręedicaltatic, az Egyhazbeli szent leleknec tiszta ęrtelméuel egyetemben, Meily dolgon ennękē,

 és

és à tőb kereſztyén attyafiaknac nagy lelki őreműnc vagyon: Miért hogy mű ittigen, tű pedig amot, à ſzent Euangeliom által, az Iſtennec, az Ieſus Chriſtus attyanac, és az ő meg ſzűlt fianac, à mű Wrnnc Ieſus Chriſtuſnac, az igaz Meſsiaſnac, igaz eſmeretiben réſzeſſi leſztec à mennyei őrőkſégnec, az őrőcké valo bodogſágban.

Ennec okaért, ſzerelmes attyamfia, Miért hogy műnket is meg réſzeſſűt à mindenhato Iſten, az Ieſus Chriſtuſnac ſzent Attya, az ő kegyelmeſségének aiándékiual, az ő kegyes akarattya ſzerént: Es műnkűnc ítt è hellyen, àhol én lakom, egy predicatorunc ſinczen, ki az Iſtennec igeiét és igaz tanyitáſſat műnkűnc predicallana, Hanem oluaſſaſſal kel műnenmagunknac à ſzent írásbol lelki vigaſztaláſt vennűnc, Ezért kőzben vőttem egy íráſt előmben, mellyet egybe gyűytőttenec alſo Németor-

metorßágban valami kereßtyeni tudos attyafiac és Martiromoc, à mű Wrunc Iesus Christusnac Kereßtségeről, És az Antichristusnac maymozassarol: Eßt az iráſt ezokaért előmbe véuén, Flandriai nyelwből tißta Nemet nyelwre forditottam. Küldőttem pedig eßt tenęked, ßerel- attyamfia, ez végre, hogy aßt ki nyomtattassad tű nallatoc: Mert à kőnywnyomtatoc műnallunc minnyáian babanassoc, és gyűlőlic az Wrnac igassagat. E reménségben vadioc kedig, Hogy ha te ßerelmed ki nyomtattya, előßer aßt meg látuán, és meg iobbituan, Hogy itt è tartomanyokban, és egyęb orßagokban is, az Istennec valaßtotinal igen haßnos és gyűmőlczes leßen, kic à Nemet és à Magyar nyeluet tudiác. A iambor és tudos emberec, kic eßt az iráſt egybe gyűtőttenec also Nemetorſagban, igen io haßnaiát vőttéc az ő munkaioknac. Mert

az igaſſagnac vallaſſaban alhatattoſ-
ſon meg maraduán, à Martiromſag-
nac ſzent coronaiáual ſockan ő közűl
lec meg coronaſztattanac, Es az ál-
dot Iſtennec, à mű Wrunc Chriſtus
Ieſus attyánac, Es az ő áldot meg fe-
ſzűlt ſzent Fianac igaz eſmeretiben
kimultanac ez világbol. Mert amà
Babiloniai nagy Parázna, az
dogſagos Antichriſtus meg ölte az
artattlanokat. Te ſzerelmed ennekē,
vgy mint eſmerettlennec, meg bo-
czaſſon, hogy erre mertem ſzerelme-
det inteni. Mert az én buzgo lelki
kéuánſagom, Hogy mindē emberec
iuthatnánac az Wrnac igeiének és i-
gaſſagánac eſmeretire: Es hogy iga-
zan meg eſmerhetnec az egy igaz
és bizony Iſtent, à mű Wrunc Ieſus
Chriſtuſnac ſzent atyát, Es ennec az
ő áldot meg feſzűlt Fiát, az igaz Meſ
ſiaſt, Melly tiſzta eſmeretben czac ál
az öröc élet, Iohan. 17.

Erre is kérlec, ſzerelmes attyamfia,
Hog

Hogy ha valami iráſt adtatoc ki vg-
yan ezen vduöſſéges dolgokrol, ho-
gy te ßerelmed műnękűnc azzok-
bol réßt tegyen, akar Nemet, ş akar
deác nyeluen legyenec, Kereßtyéni
hálaadáſſal veßűc azzokat te ßerel-
medtől, és kéß pénzel meg fűzett-
yűc, valakinec mondia ßerelmed, ho
gy az arrát le tegyűc.

A mindenhato Iſten legyen tű ve-
letec, Es meg tarczon tűteket, hogy
ő áldot Neue meg ßenteltetteſſéc tű
általatoc, és mű általunc, Hogy örö-
cké vduözűlheſſűnc: Amen. Irtam
ezeket Warſouiaban, 1569.
eßtendőben. 19, napian
Auguſtuſnac.

A meg feſűlt Ieſus Chriſtusban, az
Iſtennec Fiaban te ßerelmes attyad
fia:

Wilini Sandor,
Oruos etc.

SOMMAIA
E KÖNYVETSKENEC,

mellyben meg mutatatic, minęmű
cikeleket foglallyon be, Es
hány Rézből
fűgien.

Őtt Rézbe vagyon foglalua ez
è Kőnyuetske:

1. ELſő réßében: Miert hogy à Pa-
páſtoc, és à Papázóc, kic à kis gy-
ermeczkęknec kereßtelését iauallyac,
és igaznac mondiac lőnni, harom
calumniat és ellen vettést főképpen
tamaßtnac és vetnec az igaz Tani-
toc ellen, kic az igaz kereßtyéni Ke
reßtséget vallyac, Christus Wrunk-
nac ßőrzéſſe, és az Apaſtoloknac ta-
nyitaſſoc és példaioc ßerent: Ezekre
ezokaért è calumniakra és ellen vet-
téſſekre találß è kőnyuetskęnec elſő
réßében igaz és à ßent irásbol vőtt
feleleteket, Mellyeckel meg mutat-

tuc,

tuc, és meg bizonyitottuc, Hogy hamis calumniác azoc, és heiaba valo patuaroc.

A masodic réßében, Tanosagod vagyon az igaz kereßtyeni Kereßtségről, Hány fęle legyen: Mint ßörzette legyen aßt az Isten Fia, à mű Wrunc Iesus Christus: Es mint tanyitottac legyen az Apastoloc, és mint éltenec legyen vęle. Annac vtánna arrol is vagyon tanosagod, Mint kellyen à mű Wrunc Iesus Christusnac tanyitássat, és az Apastoloknac peldaiát kőuetni, Es miképpen kellyen igazan à Kereßtséggel élni. Annac vtanna arrol is tanosagod vagyon, Mi végre ßőrzette legyen à mű Wrunc Christus Iesus à Kereßtséget, Es miczoda okokbol, Es miczoda végekre: Annac vtánna, Miczodat akart ielenteni, Es miczodákra akarta inteni azzokat, kic meg kereßtelkődnec: Touábba, Miképpen meg kereßtelkőthesséc az ember igazan, 2.

Chriſtus Wrunknac ßörzéſſe és tanyitaſſa, és az Apaſtoloknac példaioc ßerént,

3. Harmadic réßében, S'olunc à Kereßtſégnec gonoß ertelméről, es aual valo gonoß czelekődettről, auagy életiről; Holot kiualt képpen az Wr Iſtennec igeiéből tanyitált teßunc à Papa Antichriſtus Kereßtſége ellen, Holot ieles okokat ßamlalunc elő, Miert nem illic à Kereßtſég à kis gyermekeckőz, Es mi okaért nem kellyen meg kereßtelni azzokat.

4. Negyedic réßében, Igaz magyarazattal meg ellenzűc, és vißßa veriűc à ßent irásbol ki vőtt kűlemb kűlemb fele mondáſſokat, és példakat, mellyeket à papáſſoc, és à à Pápázóc előnkbe vetnec, és mellyeckel az igaz tudomany ellen tamadnac, akaruan meg óltalmazni az Antichriſtuſnac Kereßtſégét, mellyel meg kereßtelic à kis gyermekczeket.

5. Ottődic réßeben, Ket kerdéſről vagyon

vagyon à ſzó: Elſőről, Ha az ig...
Kereſztſég ſzükſégé à Kereſztyén embernec, auagy nem? Maſodickrol: Ha ſzükſégé wyonnan kereſztelni azzokat, Kic az Antichriſtus alat meg kereſztelkőttenec?

AZ ELSŐ RÉSZ.

Perſonác.

MESTER és TANYITVANY.

TANYIT. Iay, igen meg habo-rottam: Nem tudom miczoda taná-czot vegyec magamnac: Az én ſzüleim az oskolara neueltenec engemet, Es arra ſzántanac, hogy vgyan tannollyac, E végre, Hogy én is annac vtánna ſzolgállyac az Miniſteriomban az Iſtennec, és az ő ſzent Gyűlekőzetinec: De latom, Hogy à predicatoroknac igen nagy munkaioc, és igen nehez ügyec vagyon, Es igen keuęs à kőſzenet meleie: Minec okaért eſzt gondoltam magamban,

ban, Hogy el hagyom à Scolát, és vargáua leßec.

MEST. Mi lelt, io tanyituányom? Mert látom, Hogy igen gonoß keduő vagy, Es meg haborottal tellyességgel: Mond meg, Mi lelt, Es Miért haborottal meg?

TANYIT. E lelt engemet, io Mester wram, Hogy én elhagyom az oskolát, Es vargaua leßec. Mert én aßt el nem ßenuethetném, à mít látoc, Hogy à ßegény predicatoroc el ßenuednec.

MEST. E ne legyen, semmiképpen. Mert igen iol tudod, Hogy á te iambor ßűleid az oskolaba ßántanac tégedet, Hogy ott igen tanoluán, annac vtanna az Istennec Gyűlekőzetinec ßolgály az Ministeriom ban. Eßt az ő akarattyokat meg ne ßegied: Mert gonoß lelki esmereted tamadna belőle, Es meg nem menthetnéd magadat az Wr Isten előt. Ezokaért, El ne had az oskolat, Hanem

nem igen tanóly, Es vgyedet had Psal. 55. és
az Wr Istenre, Es váry ő tőle. Ne 37.
gondol aual, Hogy ez világ olly i-
gen halaadattlan: Mert ez világ vac,
és az ő gonosz vtábol nem tud ki térni-
ní, Hanem mindenkoron háttal for-
dúl az Wr Istēhőz, mint à mű Wrunc
Iesus Christus ez visszafordultság-
rol pananszolkodic, az ő szent At-
tyánac szoluán: En ides Attyam: Ez Ioh. 17.
vilag nem esmert tégedet. Ez az
oka, Hogy az élő Istennec nagy ha-
ragia szál ez világra, és szinettlen fo-
rog è nagy büntötésszekben, méglen
annac vtánna öröc pokolra szál, és v-
gyan el karhozic: Miért hogy meg Luc. 19.
nem esmeri az ő meg latogatásszánac
napiát. De mond meg ennękem, sze-
rető tanyituányom, Miczoda oc az
melly ollyan igen el vdegenűt áz os-
kolatól, és az Ministeriomtól?

TANYIT. Vgyan czac ez, Ho
gy az iambor predicatoroc minden
munkat teszneс, szolgalnac és predi-

ealnac minden hiwſéggel: De ez vi-
lagnál ſemmi becżületec ninczen,
és meg nem kößeni ſenki. A kegy-
elmes Iſten à predicatoroc által na-
gy munkáua' kiſépprette az embe-
rec közzül az vndoc Papaſágot, és à
nagy ſoc babanaſſagokat és baluá-
ny ímadáſſokat: Vtolßor kezdette
immár az ő áldot ßent igéiéuel à ta-
nyitáſt, ő maga és az ő áldot ßent Fi-
anac eſmeretiről, Es á Sacramento-
mockrol, auagy ßent Ieleckről, Az
Wrnac Vaczoraiarol, és à Kereßtſég-
ről, aßt is meg tißtituán vilagoſon
előnkben adia mint à fénes napot:
Es à kegyelmes Wr Iſtennec eßt
az ő iotétét nem hogy io nęuen ven-
néc az Iſtentől, és halákat adnának ő
nęki rólla: Hanem meg haborodnac
és meg indulnac érőtte az emberec,
ßitkozódnac és átkozodnac, és en-
nyi eretnekezéſt kiáltnac az ßegé-
ny iámbor predicatorokra, hogy v-
gyan irtozom belé: Eßt pedig nem

czac

czac à Papássoc műuelic, Hanem az-
zoc fő képpen, kic az euangeliomot
szinettlen forgatnac szaiokban, és az-
zal erőssen dűczekődnec, Hogy őc
Catholicussoc, és igen ieles tudos ke
resztyénec. Főképpen pedig mostan
műuelic aszt, mikor az iambor pre-
dicatoroc tanyittyac az embereket
az Istennec és az ő áldot szent Fia-
nac esmeretire, Es à keresztségről va-
lo igaz tudomanyát elő hozzác és
predicallyác, meg vetuén az Anti-
christustol talált és szőrzet keresztse-
get, Mellyel meg bűuelic à szegény
ártattlan gyermekczeket, és az ő vn-
doksagos orszagába beszentelic es be
iktattyác szegényeket.

MEST. En ides tanyituányom,
Igy kel ennec lőnni, Es eyęb képpen
nem lehet. Az ördeg lakic à Pápa
Antichristusban: ő amaz örös fel Luc. 11.
fegyuerkezet vitęz, ki meg őrizi és
meg óltalmazza az ő varát: Nem ő-
remest engedi, hogy meg fogiác ő-
tet,

tet, és meg foßßác minden fegyueré-
től és raggadomanyitól. Ez az oka,
hogy minden tehetségéuel arra vgye
közic, Hogy az ő orßagat meg oltal
Matt. 24. maßhaſſa, melly orſag az Antichri-
ſtuſnac vndokſagos orßaga és biro-
dalma, melly rakua Iſtentelen talál-
manyockal, ßörzéſſeckel, tißtelető-
ckel, vndoc baluány imadáſſockal és
babonaſágockal. Ebből vagyon e-
zokaért ez, Hogy annyira kel az i-
gaz predicatoroknac tuſſakodni, Es
hogy ennyi munkalkodáſſokban
forgolodnac, es ennyit kel ßenued-
niec. De akar mint tuſſakodianac és
veßédienec az emberec, és akar mint
rugodozzanac az iſtennec igéie és
igaſſága ellen, Azért az élő Iſten az
ő tekéllet akarattyát véghöz vißi, az
ő mindenhato Lelke által. Mert az
Iſten Fia nem tehet hibat az ő beßé-
Matt. 15. diben. ő mondia eßt: Valamelly pa-
lantot nem plantált az én Atyám,
Az nyiluan ki ßaggattatic.

De kerlec tégedet, M[illegible]d meg en-nekem, Mit mondnac az emberec, haluán, Hogy az iambor predicato-roc az Istennec igeiéböl, meg vetic az Antichristusnac Ke-resztségét?

AZ ELSŐ CALVM-niarol.

TA IIT. Elöszer eszt vetic elö: Mŭuel hogy ez é tudomany, auagy tanyitas, melly meg veti és karhosz-tattya á gyermeköknec keresztségét, nem wy tudomány, Hanem igen ré-gi heretnekség és Anabaptistasság auagy viszsza keresztelködes, Melly igen gyakorta tamadot legyen az a[illegible] nya szentegyhazban: Le az a[illegible] szent egyhaz mindenkoron meg itél-té és karhosztatta, mint heretneksé-get, és olly tudomanyt, melly mindé haborusagos és nyughatatlanságot

 elsitöl

eleitől fogua ßőrzet az emberec kő-
zet, Szinte mint mostan is az vtólso
vdőben, hol az Isten meg nyilatkoß-
tatta az ő euangeliomat: Mikeppen
eßt meg láthatyak à Szaboc kiralyá-
nac historiaiában, és oluashatyác az
Műnster varosnac el veßßessenec
lőtt dolgaiban. Ezekből ezokaért
eßt v-ßic ki, és eßt mondiác, Hogy
nem kel eßt è tudományt semmikép
pen el ßenuedni, es iaualni: Hanem
erőssen kel kárhoßtatni, és mint go-
noß heretnekséget meg kel vetnyi.

MEST. Tudom, io tanyituány-
om, Hogy az emberec ollyan mo-
don patuarkodnac. Mert midőn az
emberec el tauoznac az Wr Istennec
igeiétől, Es be estenec babonásagok-
ba, és baluanyozássokban, mellyek-
ben igen gyönyörkete... magokat,
Es mellyeknec igen őrűlnec és őrűen
dőznec, Mindenkoron keresnec vá-
lami rongyokat, me...eckel besede-

zé

zéc a[...]onoſ vgyeket, és mellye-
ckel[...]zéc és meg menczéc ma-
gok[...]ac hogy ne kellyen enged-
niec[...]ſten igaſſaganac: Moſ-
tan[...]e azonképpen cʒelekődd-
nec, [...]ő Iſtennec, es az ő áldot
ſʒen[...] igaſſaga ellen támatta-
nac[...]en hituanſagokat elő ke-
rel[...]loc pátuarkodaſſokat ta-
ma[...]nac, [...]zac hogy az ő vndoc té-
uelygéſſeket be fedneſséc, Es mago-
kat meg mer[...]helsée. Innét költőttéc
ezeket[...]umniakat, Elſőt, Hogy
à mű tudomanyunc, melly az Wr
Iſtennec ige[...]ből meg veti à gyerme-
kőknec kereſʒtelésſét, mint Antichri
ſtus lélemén[...]et, régi heretnekſég le-
gyen, melly[...]et az annya ſʒentegyhaz
regen el k[...]hoſʒtatta volna:

Itt eſ[...]e ved, io tanyituanyom,
Hogy ig[...]at mondnac benne à Pá-
pázóc, [...]gy ez à mű tudomanyunc
nem wy [...]moſtani, hanem igen régi:

[illegible]e hogy téuelygés és [illegible]Eretnekſég volna, Abban nem igazat mondnac. Mert az heretnekſég, gonoſʒ és té-
Mi- uelgő tudomány, emberektől talál-
e- tatott, az Wr Iſtennec igé[illegible] kőuűl, a-
[illegible] uagy az WR Iſten igéinec gonoſʒ magyarazáſſabol, az ſʒent iráſnac derée ęrtelme ellen, Melly tudományal meg ſʒackaſʒtatic à kereſʒtyéni ſʒent gyűlekőzetnec egyeneſsége és békeſsége, melly őnęki vagyon az Ieſus Chriſtusban, az Iſtenel.

Olly régi ezokaért [illegible] à mű tudományunc, ſʒinte mint à Antichri-
Do- tuſnac kereſʒtſége. Mert midőn Vi-
mini 193. ctor Papa, az Affricaiſ, taiálta es meg paranczolta volna, Hogy à gyermekőket kellene kereſʒtelni, (Mert az előt az Apaſt[illegible] mód ſʒerént, czac az őreg ember[illegible]t, kic az Wr Iſtennec igéiét meg [illegible]oltác, és az ő igaz hitekről vallàſt téttenec, àzokat kereſʒtestéc meg) Vtan ſoc

kereßtyén fiac
a Papa ßőrzél le,
ac, hanem ka ßtat
anissat, és Isten n v
ért hogy a Papa ar az
gében élt vala,
ala, az iambor
,nem mehetten
etőkben, Mert
ßerént őrűln
missagnac, és keduelic à
got: Ezokaért keduec lőn
ßérzéshőz, és aßt iaually
Meg vetuen à soc iámbor
sét. mellyet műuelnec vala
nec igeiéből: Mert Mundus
& vult decipi: őrűly őruend
az világ, mikoron meg czal
Eckeppen lepte be e
tűtségnecoráia mind ez világo
bemerűlt az hamisság
fianac fennyegetése ße
lő Isten akara ez v

baluány, az Baal elöt. Ol ép-
pen vala dolga az Apasto knac v-
deiec vtán czac hammar ä kereß yé-
ni annya ßent egyh zn akis. H, miß-
ßan kenic ezokaert à C alumniatoroc
ßt az annya ßent egyh ázá, Hogy
az itélte és kárhoßtatta volna à mű i-
ga z tudoma yunkat à kereßtség fe-
löl, mellyel az Wr Istennec igeiéből
meg vettyűc az apro gyermekőknec
kereßtségeket.

Annac okaért az veres Babiloni-
ai Kurua, mellyről ßol ßent Ianos az
Apocalipsisban, az itélte és kárhoß-
tata az Istennec igasságát, és à ker-
gette és meg ölte à Sßenteket, és vgyä
m g réßegült azzoknac véreuel, Mi-
 hogy nem akartac ßeczirni és ia-
ualni a z ő ßérzéßit, Es e képpen meg
nem maradhattananac az iambor
pred katoroc, kic meg vet ttéc à Pá-
pai le mények et, és azzoc közzet à
gy m kelnec kereßtegét is.

ő melly igen bolondul cz elekőß
nec ezokaért à mostani emb...c, Kic
ket az Wr Isten az ő ßent igeiénec
általa meg akaría mentenyi az á..
kozot Antichristustol, és az igaz ke-
reßtségnec igaz ertelmét akaria ele-
ykben adnyi, és aßt akaria esmet he-
lyére állapatni: D.. ők euel az Calui-
niaual, és többöckelis ellene támad
nac, és az ő kegyelmes io akarattyá
meg vetic, s nem akarnac àz ő ÿduesse-
séges meg latogatásnac napiat meg
esmerni.

Hog.. pedig vißßakere...
nec és oll y tudomannac mondiac ..
igassagot, melly által ez vtolso ÿdő-
ben soc zur zauar, egyenetlenség
gybe veßßés, botrankozás 2c tamadot
legyen az Euãgeliom allat, .z is ßir
te ollyã rongyos ellen vetés, mi.. ßin
te az elsö. Mert az igaz Anabaptis- Ha-
tác (Mert vóltanac hamissa... ba
noßlatroc, F...

Isten félő ßent iamboroc, és igaz keresztyénec, Kiknec iámbor tarsai vagyan mostan is azzoc.

Eßt pedig nem czac à Papánac pilésses serege miuelte: Hanem azzok is, kic igen dücző̈kednec à ßent Euangeliomnac neuéuel, És vgy lött, Hogy egynyháni parazna és habo dusag tamaßto lator ért, minnyaian à soc iamboroc, kegyettlen üldezésben voltanac, és meg ölettettenec, Nē czac férfiac, Hanem soc ezer ártattlā aßßonyiallatoc és leanzók is. Mert valakic à papanac rétes Istenét meg vtaltác, és à gyermekő̈knec kereßtségét meg vetettéc, Azzokat mindiaraſt meg eretnekeßtéc, ßidalmaßtác, átkoßtác, kergettéc és meg öltéc: Anabaptista, vgy mondottác, Ezokaért meg kel ölni. Ez ellen nem tehetet senki: Maga meg hallod ennec vtánna, Minemő ßentséges igaz keresztyéni tudomány legyen az igaz

Ana-

Anabaptiſtaſſág.

Mit tehetnec ſzegényec, Ha az ör-
dög ö közikben is hintötte volt az
[illegible] maguát, egy nyihány képmutato
[illegible] gonoſz latrokat? Mit tehettec ar-
[illegible]l ſzent Peter, ſzent Ianos és à töb
[illegible]aſtoloc, Hogy Iudas orw és a-
[illegible], és az Miclos Diaconus paraz-
[illegible]zor lön közetec?
[illegible]nec okaért à fele calumniackal
[illegible]llene ſenkinec paláſtot kereſ-
[illegible]iac: Mert hogy ez à tudo-
[illegible] Iſtennec igaſſága legyen, aſzt
[illegible]nec vtánna è könyuetskébe meg
hallod, és meg tanolod, Ha Iſtennec
t.3. orſzagában valo vagy, hogy örökſé-
gül biriad à mennyei bo-
dogſagot.

A MASODIC CA-
lumniaról.

TANVIT. Moſt veſzem eſzem-
be az e[illegible] nec vac bolondſágo-

kat, Műuel hogy aʃt, à mi igaz, io és ÿdueʃséges, az ő vndoc c[illegible]umni[illegible]kal viʃʃza magyarazzác, és el fedezi c. [illegible]alám à töb ellen mondaʃʃockal is ʃzin[illegible]e aʃt czelekődnec. Mert eʃt mõdiac, Hogy az Anabaptiʃtaʃság (vagy hiyác az igaz kereʃztyéni túdomaánnyt) olly tudomány, Melly egyeneʃt ellenkőzic az Iʃten Fianac ʃzőrzéʃʃéuel, és az Apaʃtoloknac tanyitaʃsáual és peldaiáual. Mert aʃt mõdiac Papázoc, Hogy Chriʃtus Wrunc ő maga ʃzőrzette à gyermekʃégknec kereʃztʃégét, Es hogy az Apaʃtolo[illegible] meg kereʃzteltéc őket, Es hogy azzo[illegible] az elsső annya ʃent egyhazat arra tanyitottác. Eʃt igen viʃzic, és bizonnac mondiác lőnni. [illegible]s 6. cap ad Roma.

MEST. Tudom, Hogy eʃt az ag hurattlan lantot pengetic, De nem olly kõnnyen bizonyithat[illegible]ác eʃt, à mint mondiác. Igẽ félec, H[illegible]gy [illegible]eg bizonyitásban v gyiarr[illegible]ac,

mint amà iamnor, Ki egy solymo[illegible]
gen diczir vólt à népeknec, Es [illegible]
ron látni oda mentenec vólna, [illegible]
hát egy Kackuc. Igen mondiác, h[illegible]o-
gy az à kereßtség Christus Wru[illegible]
nac főrzéſſe, Es hogy az Apaſtoloc
éltenec vele, es őc meg kereßteltéc à
gyermeſczeket: De nyiluán kackuc,
Az az, Az W. Iſtennec igei-ből
meg nem bizonyithattyác: Mert nē
talalhatni sohult à ßent irasban arről
valo bizonſagot, Egy példát ſem mu
tathatnac sohult, Hogy vala ha az
Apaſtoloc közzűl vagy egyic gyer-
mekczet kereßtelt vólna.

TANYIT. Aßt mondiác, Ho-
gy az igében reckeßtötte be Chriſ-
tus Wrunc à gyermekczeket, Miko-
28. ron eßt mondia az ő Apaſtolinac:
Kereßtellyétec minden poganokat:
Mert à gyermekczec is Poganoc,
vgy mondnac.

MEST. Aßt boktác mondani:

Vay

Vay ki vac az. Ki à rosta által nem lát. A kinec ßöme vagyon, és à kinec meg nem dultác tellyességgel à feyét, az v... yan keués munkáual megertheti, Miczoda népekről ßóllyon itt Christus Wrunc, Tudniillic Nem à gyermekeczékről, Hanem az öreg népekről, kiknec annyira valo ebec és okosságoc vagyon, hogy halgathattyac és meg tanolhattyác az Wr Istennec E...ngeliomat, és hihetnec an...ac, Es arr...ól vallást tehetnec, és ömagoc keuán...hattyác à kereßtsé-gen. M...rt melet...e vagyon az Magyarazat az io...k...ben. Mer... ...
Christus...

kereſztellyetec öket: Vala ki hiyend, és megkereſztelkedic, vdu ezül. Latodé miczoda népekröl ſzol Chriſtus Wrunc: Nē gyermekczékröl: Mert azzokat nem tanyithatni: Azok nem tarthattyác Chriſtus Wrunknac paranczolattyát, és nem hihetnec: Mert nem halhattyác az Iſtennec igeiét, Semmit ſem tudnac etc. Ezokaért à Papázóc méltattlan viſzic ez igeke à gyermekczékre: Mert Chriſtus Wrunc n... teſzen azzok...öl ſemmi emleközetet.

...IYIT. Aſzt mondiá Hogy ...ſtoloc az hazasemberéket ...ereſztelték mint hazi... éppec... uagy czaládgyockal, Es hogy ...c közet gyerm...zéc is volta.

...T. Vg... Hogy à ...nd... ...ckal az ...itolo... ...eg... ...c: Mert ...nd ſzent Lucác... ...ſzent Pál

emlekőzetet tesnec rólla: De hogy gyermekczéc voltanac volna közetec, kiket meg kereſteltéc vólna az Apaſtoloc, Aſt nem talállyuc à ſzent irásban: A Papázoc töttéc aſt hozà: Ezok ..ért itt ſemmi hellye nínczen. Acto.16. 1. Cor. 1. Rom.16.

..zoktól, kiket meg kereſzteltec az Apaſtoloc, hitet kéuántanac az Apaſtoloc, és az igaz hitnec nyiluán valo vallásſát: Arra az hitnec vallaſſára meg kereſzteltéc annac vtánna őket. Es hogy ſzent Lucáz ſzól à temletztartoról, kit ſzent Pal és Silas kereſztelénec, aſzt mondia felőle: Hogy à kereſztſégnec vtánna, nagy őrömmel düczekedet aual, Hogy m..nt ő, mind az ő egéſz czaládia hiw lőtt volna. M.. minnyaian hallottác vala az Euangeliomot ſzent Pál és Silaſſol, és aſzt meg tanoluán, vgy hitenec vala az Wr Iſtenbe, á Ieſus Chriſtus által. Acto.8. Acto.16.

Pal pediglen à Romabeliek

Rom. 16. nec iruán, eßt mōdi
mondiatoc Príscilla
nac, à kic ennękem seg i-
stus Iesusban, Es á Gyülekőzetnec,
melly az ő házokban vagyon.
Aßt mondia pedig ßent Pal Ho-
gy meg kereßtelte à Stephane
16. hazát: De arrol az hazrol, auagy az
Stephane haza népéről aßt mondia
annac vtánna: Tudíatoc attyámfiai,
Hogy az Stephane zaladia az el-
főc, auagy ßengei az Achaia tarto-
mánnac: Es hoza teßen ßent Pál: Kic
magokat aianlottac és ellieſséggel
oda ßántac à Szenteknec ßolgalattyá-
ra.
E eket immar mind e vesſed,
Es hozd mellé annac vt gyer-
mekczeket, Es lasd meg, le ec
ezec mind à gyermekek ec
ninczen à gyermekőkn ási
sem tehetnec arról: Ő m
duczekőthetnec semm

mondhat
ttet sem
it nem fo-
ec ßolgalat-
igokat: Mert
kedig nem
Nem kel ezö-
gyermek-
toloc à gaz-
minden cza-
ȩket meg ke-
i, Erteni kel
anoltac az A-
p eliomot, Es kic
a. öttenec, Es na-
gy c nec è nagy io-
tétérö Es kic ö ha-
laadasi ztattác euer, Ho-
gy à Szen Az az, Az Apas-
toloknac, és az ö tanyitványoknac, à
Predicatoroknac nagy szeretettel
ßolgáltanac: Ezeket kereßteltéc az
Apaſtoloc; Mert ezec à czaladoc,

 kikröl

kikröl ßol ßent Lucácz és ßent Pal: Nem à kis gyermekczec, kikben ſem mi ertelem ninczen.

Ezekböl immár eßedbe veheted, io tanyituanyom, Hogy ez is czac egy reues calumnia, Hogy à Papázoc eßt mondiác, Hogy Chriſtus Wrunc ßörzette volna à gyermekeknec kereßtséget, és hogy az Apaſtoloc éltenec vele. A Chriſtusra és az Apaſtolokra kenic eßt é lelement az iámborroc: Maga egy bizonſagot ſem adhatnac elö arrol az egéß ßent irasbol: Es nyiluan val[illegible] irás vagyö rólla, Hogy nem[illegible] Wrunc, ſem az Apaſtolo[illegible]ßt à kereßtséget, Ha[illegible] W. runc vtan mayd k[illegible]döuel ßörzé Victor Pap[illegible] arra parancolatot ada ki, Hogy egyarant kellene kereßtelni mind öregeket, s mind gyermekczeket: Ackoron

ßünéc

ßűnéc meg áz Apaſtoli kereßtſég, és ßent Léleknec aiandékinac meg adáſa, Mint ennec vtánna meg hallod. Anno. vide Polidorum, Platinam, Chronicam Philippi.

TANYIT. Egyet valnacké à Papáſſoc az Papázóckal, auagy fel papáſſockal à gyermekeknec kereßtſége felől?

MEST. Nem. Mert à papáſſoc tagadiac, Hogy Chriſtus Wrunc főrzette legyen à gyermekőknec kereßtſégét, Auagy, Hogy az Apaſtoloc éltenec volna vele: Hané aßt mondiác, Hogy az Annya ßent egyhaz ßőrzőtte. Es euel aßt akariác meg bizonyitani, Hogy az annya ßent egyháznac, az a z, A Papanac, és annac piléſſes ſeregénec, hatalma legyen azon, Hogy wy hitnec ágait, és mindent ßő reßheſſe: Maga ez à tißteſég es hatalom czac egyedűl az aldot Iſtené, és az ő áldot ßent Fiaé volna. Vide Locos Communes Eckij Latomum.

A Papázóc vißßontac eßt mond-

ßac, Hogy nem [illegible] ntegyház ßőrző te legy [illegible] őknec ke reßtségét: Ha [illegible] ia ő maga, Es hogy [illegible] eltenec ele. Melly [illegible] nar igazat közetec? H [illegible] mag [illegible] n férnec egybe rayta, Hogy hogy hihessunc mű ő nekic. De mű ne hidiunc: Mert ninczen soholt à ßent irásban bizonságoc rólla: Es à Papassoc ő magoc vallyác, hogy ninczen soholt semmi bizonság à ßent irásban è kereßtelésről, Hanem, hogy az annya ßent egyhaz ßőrzette. De nem ßabad senknec, Istennec, és á mű Wrunc Iesi Christusnac hát a meget ßentségeket ßőrzeni, auagy hitnec ágait talalni. Matt. 15. Minden palántnac, mellyet à mű mennyei Attyán nem plantált, kikel saggatatni.

Hogy pedig [illegible] kereßtségec emberi lélem[illegible] őrzés legyen, aßt meg mondiác [illegible] z Cronica iróc,

iróc, Platina, Polydorus és többen. Mert Victor Papa az Affricabeli à ßörzé és paranczola, Hogy annac vtanna egy aránt meg kereßtelnec, mind à gyermeköket, s'mind az ö-regeket: Söt az hammar kereßtséget ... rze, Hogy à fukségnec üde-... orö betegec volnánac à gyer-... ne valnác az regzet üdöt, à ... mbatot, és pénkeftnec ßom-... Hanem Hogy mindiaráft ... eßtelnec öket, akar minemü ... gy à kereßtségnelkül ... ac à gyermekec, es el

Láfd meg Philip. Me-lanth. wy Cronicaiat.

... nyih ... n ... tolt ... az ke-reßt ... ég. L ... us el-lye... gel m ... à kereßtyéni Gyüleközetet ... ackorö meg ßünnénec tellye ... az czodala-tos aiandekoc, n ... el el meg ékés-sitötte vala mind eddig az Iften az-

 zokat,

zokat, kic az Apaſtoli módra meg
kereßtelködénec. Mert az Iſten ßent
Lelket ád vala nękic, melly meg mu-
tattya vala magát ő bęnnec, külemb
külemb fęle aiandékockal. De ennec
vtanna mind meg ßüntenec.

Es miért hogy meg ßüntenec
la mind az aiandékoc, Hogy
vtálnác à kereßtyénec à Pa
chriſtuſnac ßörzéſſét, à gye
nec kereßtségét: Azért ßörzé
nac vtánna à töb Papác kül
lemb fęle cerimoniakat hoza.
ſter Papa fido modra ßörze,
à *Piſpekec* à Kenetet és Chr
ßentelnénec, Hogy aual meg
az wy vitęzeket, à gyermeköke
reßtelesbe, mint az ô teſtamen
ban ßoktác vala Iſtentől ßörze
nettel meg kenni à Királlyokat [illegible] z
Exo.30.40. Iſtennec Prophetait. Az ßent [illegible] o-
1.Reg.10. layal azokaért kereßtet czinállanac
16. à kereßtelésben à gyermeknec melly

ére,

ére, és à határa, Aßt ielentuén aual Hogy ez bűueléſſel és kénßeriteſſel ki ůßtéc volna à gonoß ßeletet, az ördeget belöle, Es à ßent olayal czinált köreßteckel vgy fegyuerkeßtetéc volna őtet fel, Hogy ſoha többßer az ördeg nem ßalhatna beleie.

...ogy pe..ig erős ſiſſac volna à fe... Hogy vitez módra ...gellen, Ezért ßörzé ... Hogy à ßent Chriſ... czinálnánac à gyer...lokára.

...egédéc meg à ßentſé...ter: Hanem aßt ßörzé, Ho... ...n à gyermec hat vagy hét eßtendős volna, Ackoron eſmet à Piſpec el...eybe hoznác, Es à Piſpec Chriſmal...ol eſmet kereßtet czinálna à homlokán, Aßt kedig ßép gyolczal ...kötnéc, Confirmacionac neuező: ... Magyaroc Bérmaláſnac neueßtéc. De ne hidied, Hogy ingyen mű

 ueltéc

any

e

k ıg

gy

eß

l

ban va

geliom

te zuezed

niképpē,

zet meg artott à

go gyer-

naekőknec kereßſégét is. Miért kedig, Hogy az iámbor, tudos es kereßtyén férfiac meg feddig őket rólla, Czac hogy ßégyentől meg oltalmaßhaſsác magokát, aßt az Antichristuſnac ßőrzéſsét nem ßégyenlic kenni az Iſten Fiara, à mű Wrunc Ieſus Chriſtuſra, és annac artatlan Apaſtolira: De fenhetic kenhetic à dolgot: Azért kin vagyon à ha a: Iol láttya immár varga Borrabas, Hogy lobér à ßekernye. Kerlec, én ides Meſterem, Ne nehezzely ream: Még egy ellen vetés vagyon, mellyet elő vetnec à Papázóc: Igen félec, hogy az is ollyan calumnia fog lőnni, mint à tőbi: De mind azon által kérlec felely arra is. Eßt mondiác pedig: Hogy à tű tudomantoc, Melly meg veti à gyermekeknec Kereßtſégét, Pharaonac tudomanya: Mert meg metzitec torkokat à ßegeny gyermekőknec, Es őrdegi kegyettienſéggel
meg

meg foſtyatoc őket à mennyei bodogſagtol, Miért, hogy nem akariatoc őket meg kereſztelni. Eſt vetic elő nagy ſzidalmazaſſockal harmad vttal etc.

MEST. Io tanyituányon, Had ſzitkozodianac az emberec: Mű nem tehetűnc arrol, Igy vagyon ezeknec dolgoc, mint azzoknac, kic meg feſzitéc à mű Wrunc Ieſus Chriſtuſt. Azok ért kőnyőrőguén Chriſtus W-
Luc. 23. runc, monda: En idés Attyam: Boczáſd meg nękic eſzt à vétket: Mert nem tudiác, mit czelekeſznec. Ezeknec is ſzinte igy vàgyon dolgoc: Haragoſznac, ſzitkozodnac és átkozodnac: De nem tudiác, Mit műuelnec, Ezokaért, io tanyituanyom: Had zugolodiec varga Borrobas, Azért vgyan io talpot ſzab: Am bator ſzitkozodiéc, Czac hogy gonoſzt ne mondion. Im én meg tanyitlac, mint legyen à gyermeczkęknec dolgot és állapattyoc,

állapattyoc, Es miképpen nem veßnec el, és el nem kárhoznac, Noha meg nem kereßtelic őket, Es vgyan kereßtelettlen meg halnac.

Hogy kedig eßt meg érthessüc, és meg tanólhassuc elő kel vennű à mű elsŏ ßűleűnknec, Adamnac Euanac az ő példaiokat, Es a kel gondolkodnunc. Mert mik azokban eredetet vŏt à Bűn az dettlenségben, à ionac es gono esmeretiben, Es miképpen az e gyűségből és tudattlanságbol, à m esmert gonosságba háktanac: Sinte azonképpen vagyon à gyermekőknec mostan is dolgoc. Mert noha minnyaian az egy bűnes Adamtol veßnec eredetet, és terméßet ßerént bűnbe fogantatnac és ßűletetnec De mind ez által eßt az eredet bűnt à kegyelmes Isten nem tulaydonyittya őnekiec, Az ő ßerelmes ßent Fiaért, à mű Wrunc Iesus Christus ért, K

A gyerme knec alla ttyokrol reßtség

Erezed a vala rol

1. Tim. 2. az Istennec ártattlan Báránya, mel-
1. Iohan. 1. ly ... véßi ez világnac Bűnét: Mert ő
... 2. à mű Közbe iáronc, ki m...nket meg
Matth. 3. békéltöttet az ő mennyei ßent At-
tyaual.

Ezokaért à gyermekczec előßer
...nte ollyan állapatban vadnac, mint
...dam és Eua valánac à B...nnec e-
...te, Tudni illic, Egűgy...ségben és
...attlanságban, Nem tuduán, sem
...ßt, sem iót.

...e mihelt fel huzakodnac, és er-
...mre iutnac, meg esmeruén à iót
és gonoßt, és immar meg változic a-
maz első együgyűség és tudattlan-
ság, Es meg ßegic az Istennec eleyk-
ben adot akarattyat és paranczolat-
tát, mellyel vétkőssec leßnec az Ist...
... és meg terhőlic magokat az
...ýual, Ottan immár vdő, és
...lt alkolmatosság el érkőz
...ßóllyanac nękic, Es eleykben
az Istennec tőruényét, Hogy
abbol

abbol meg ęrtuén az Istennec akarat- tyat à bűn ellen meg ... es eßekben ve ... ragiát ő el... hogy p... intetteßénec, Es hogy bű... gy voltát meg esmeruén, rént ßánny... lelki teredelmeh... azzokat az Istennec ...

E... predi cacio, à Tőr uénynec ...dettéße.

Az vtán érközic à ßükség, ... predicallyac nękic az Euangeliomot, Hogy abból vehessenec vigaßtaláßt, Hogy á pœnitentia auagy à meg terés igaz legyen, Abbol mondom, Hogy igaz hittel, az az, lelki bizodalommal vehessec, és m... hassác az Euangeliomot.

...asodic predica... Az Euangeliomnac hirdetéße.

Ennec okaért, bator ne pana... kodianac, se calumnialkodian... Papáßoc, Miuel hogy à mű tudományunc, melly az Istennec ßent igasága, kegyetlen és Pharaonac tudománya, melly őrőc kárhozattra ...állye

itéllye à gyermeczkęket, és meg foszsza őket à mennyei bodogſagtól: Mert mű az Iſtennec kinyilatkoztatot akarattyából aszt vallyuc, Hogy à gyermekczęc kellemeteſſec az Wr Iſtennęc, Es hogy őröcké v duőzűlnec. V duőzűlnec kedig az Attya Iſtennec nagy és kimondhatlan kegyelmeſségéből, à mű Wrunc Ieſus Chriſtuſnác általa: Ki az ő szent halálánac általa eltőrlőtte és el vőtte mind ez egész világnac bűnét: Annyira, Hogy immár az őregec, az ő pœnitentia tarto hitekben, A gyermekczęc pedig az ő együgyű vóltokban és artatlanſágokban keduesſec és kellemeteſſec az Atya Wr Iſten... az ő áldot szent Fianac, à mű ...runc Ieſus Chriſtuſnac általa. Mert az kegyelmes Atya Wr Iſten szereti és kedueli őket az ő szerelmes szent Fiaért, az Ieſus Chriſtus ért, mind addiglan, miglen kiſdedec és

A gyermekczec kellemeteſſec az wr Iſtenec.

Rom. 5.
Ioh. 1.
Ioh. 3.

(mellyec à mennyei Saranac fiai, Kic minnyáian abban az igéretben be foglalua vadnac) erős és álhatatos legyen, Istennec kegyelmességéből és valaßtassabol, az Isten Fianac, à Christus Iesusnac érdemében, Es nem az embereknec czelekedetiből, auagy érdemekből. Eph.2.

Ide néz annac okaért az Istennec igéreti, Mellyet tőt az Wr Isten az [illegible] Abrahamnac, Holot eßt monda: Te Istened leßec, Es te vtánnad valo maguadnac Istene. Geo.17.

Mind ezekből immaron kőuetkőzic, Hogy az Atya Isten az ő nagy kegyelmeßségéből, à hiuec gyermekczeinec Istene, Es az ő nagy [illegible]galmassagabol keduébe vcßi őket [illegible] és kegyelmes ő hozaioc.

Az Isten Fia is vgyan [illegible] meg bizonyittya t[illegible]teményéuel is. Mert eßt iriác az Euangelistác felőle, Hogy eßt mondotta [illegible] tanyituanyinac; Matt.19. Mar.10. Luc.18

D2

nac: Had iöyenec à gyermekczéc én
hozzám: Mert ollyanocké à menny-
eknec orßága. Eßt is iriác touabba
felöle: Hogy ölelgetüén, meg áldot-
ta öket, àz ö áldot kezeit reaioc vet-
uén. Ezokaért ez à iele, Hogy az Iſ-
ten[illegible]ia, à mü Wrunc Chriſtus Ieſus
ke[illegible]be vötte à gye[illegible]zéket, Es
hog[illegible]a [illegible] nenn[illegible] o[illegible]g igérte
ne[illegible]
[illegible] e eze-
[illegible] s;
[illegible] gyer-
[illegible] v ke[illegible]eſsé-
[illegible]ö
reßt [illegible]
meg [illegible]
ran [illegible]
re[illegible]
kezét vetötte [illegible]
öket.

Ezec melet ez[illegible]

...i őket; Hogy à kereſztſégnec ál-
... Iſtennec keduébe iuſſanac, és ő d-
...nec: Holot immár Iſten ſze-
reti ... ő kegyelmeſſégéből, à Ie-
ſus Chriſtusban, kéſzen ő dudzitőtte
őket?

Miczoda bolondſág ez is, őrőc
kárhozattra itélni à gyermekczęket,
kit kereſztelettlen meg halnac? Affę-
le bolond ité... őc nyiluán meg vtál-
lyác mind az Iſtent őmagát, mind az
ő nagy kegyelmeſſégét, Az Iſten
Fianac, à m... Wrunc Chriſtus Ieſuſ-
nac érdeméuel egyetembe.

Mert miuel hogy immár à Chri-
ſtus Ieſus eleget tőtt az Atya Iſten- 1. Ioh. 2.
nec az Adámnac Bűneért, és el vőt- Ioh. 1.
te mind ez egéſz világnac bűnét: Kő-
uetkőzic belőle, Hogy à gyermek-
częknec ...em tulaydonyitatic ſemmi A gyermek-
vétſég auagy bűn, Hanem czac az, częc meg
melly Adamról ő reaioc ſzállot: Ho- menekőtte-
g... hogy itélhetne tehát à kegyelmes nec à bűn-
től.

 Iſten

Isten ŏket ŏrŏc kárhozatt
bŭnért? Kiczoda teheti vét
mekczeket, Holot az
c Fia àz ŏ draga szent
otta ŏ é ŏttec, mellyel n
ta és vgyan magánac vŏtt
czoda akaria à gyermekcz
hoſztatni, Kiknec az Iste
Matt.19. az ŏ kegyelmességéb meg
igérte készen à mennyeknec or-
szagát? Kiczoda tagathattya meg az
Istennec nyiluán valo szent irasát,
Melly bizonsagot teszen arrol, Hogy
1.2. el vétŏttet legyen az egész világnac
bŭne az Adamnac vétkéuel egye-
tembe: Es hogy el vétettet és meg
szaggatattot legyen à kéz irás, melly-
et mŭ ellenŭnc irtanac vol, adositat-
uán mŭnket, Es hogy az Isten fia aszt
Eph.2. fel szeggeszte à keresztfára: hogy im-
Rom.5. már az Istennec kegyelmességénec
nagy volta, sockal meg h ata az e-
1.Cor.15. gész világnac bŭneit: Es hogy az élet

őſége gyŏzedelmet vő
halalon, à mű Vrunc Ieſu
nac általa.

zol aert ſenki el nem kárho
à gyermekczęket az eredet b
rt, auagy az Adamnac vétke
Mert à ki aßt műueli: Az meg tag
ia az irgalmas Atya Iſtennec a
nagy kegyelmet, Es az ŏ álc
ßent Fianac, à Wrunc Chriſt
Ieſuſnac vére h Lat, érdemét,
ßent halálát. Mert ha à gyermek
częcel kárhoznac az Adamnac e
ſeti auagy vétkeért: Kőuetkőzic b
lőle, Hogy az Iſten Fia hiaba ho
meg érőttec: Es à mű ſſagu
fűzetettlen maradot, Mellyet à m
ides meg váltonc meg fűzetet mű e
rőttűnc: Es felyűl nē halatta az Iſten-
nec nagy kegyelmeſsége, à Bűnnec
az ŏ nagy voltat, mint mondiác az R
Apaſtoloc: Es az Ieſus Chriſtus-
ban, à mű Wrunkban, zélet ner

ozedc net és diadalmot
lálon: De tauoly legyen e.
ANYIT. Tehát vgyan bi
oc vagyunc ebben?
MEST. Vgyan bizonyossoc.
ert erőssen ál az Wr Istennec irás-
sigéie, melly meg nem szeghettic.
ez tanubizonsagot teszen mind e-
ről, Tudni illi Az Istennec fe-
ttetlen melly agy irgalmassa-
ol, Mellyet mutatta az egész
beri nemz az ő áldot szent
aban, à mi Wrunc Iesus Chris-
sban. A szent iras melet álnac az
oc minnyáian, Kic egy aránt
ubizonsagot teßnec, az Isten, és
ő áldot szent Fia melet, Müuel
hogy az átoc el vétettet, à Bűnnel
3 egyetembe, az egész emberi nemzet-
2. Cor. 5. től, à mi Wrunc Iesus Christusnac
Gen. 3. 12. általa, Az áldot Istennec igéreti sze-
25. 21. 22. rént.

TANYIT. Mint vagyon ez?

ám az irá aßt vallya, Hogy à gy
mekczęknec termeßtec meg rom-
ot az Adamnac eseti által, Es hogy
gonoßra haylandoc
MEST. Vgy vagyon vgyan: De
el nem karhoßtattya őket: Mert
romlas, és máslás nem tulaydony-
ic nękiec, az Istennec kegyelmes-
géből, Mind addig, méglen tudat-
ansàgokban és együgyüségekben,
s az iónac és gonoßnac esmereti-
ęlkűl vadnac: Hanem az Istennec
edueben vadnac, és ßereti őket az
ldot ßent Fiában, à mű W nc I-
us Christusban
TANYIT. M n. vg
etzic, eßembe v tanyitá
odnac sommáiát somma, és
nerő igaßság, mind à gyer-
nekczęc, s mind a ßgec egy ará-
duőzűlnec, Tu , à io Isten-
ec nagy kegye által, az
duőzitő Iesus : A gy-
ekczęc

:rmekczec az ő tudat ansagokb
és együgyűségekben: Az öregec p
...15. dig, az ő penitentia tarto hit
...ph.2. ben.

MEST. Ez à somma az eg
dolognac, lol veted eßedbe. Ecké
pen tanyit münket az Wr Isten
maga, az ő ßent igeiében. Ennec
kaért eßt hozuc ki belőle, Ho
nagy tudattlanság és gorombasa
Hogy az emberec el hányác à ßegén
gyermekczeket, mikoron kereßtsé
nélkül, az ő együgyüségekben és án
ttlans okban meg halnac, Es n
a tob mw kereßtyéneck temet
el őket, Hanem à sőuénye mellé,
...poc.1.5. uagy à parlagra k vißic őket: Mag
...22. az Atya Istenne áldot ßent Fia, a
...Pet.1. ő draga ßent t ki ontotta érőt
...poc. 4. tec, és aual váltotta és me
vőtte őket, ô dságnac bolond
ſaga.

... 18.19. TANY mint az Eu

gelistác irnac, Christus Wrunc ig[illegible] keduelte à gyermekczęket: De talám à kőrnyűlmeęlkődés ért ßeretté olly igen őket? Mat. 10. Luc. 18.

MEST. Nem azért. Mert az Isten őmaga ßerette az Izrael fiainac gyermekczeit mikoron még kőrnyűlmetęlkedettlenec volnánac, Mint Moses iria. Deut. 1. Es noha testi kőrnyűlmetęlkődés nęlkűl volnánac, és sem iót, sem gonoßt még nem tudnánac, Mind azon által [illegible] az [illegible]meßségéből nęk[illegible] [illegible]ségűl, az igé[illegible] [illegible]ért à Sido[illegible] er[illegible] [illegible] voltana tenn[illegible] [illegible]lna ez, à hiueknec g[illegible] [illegible] néie és keduein[illegible] nęlkűl vadnac. ęrtnec, Az W[illegible] halgathattya[illegible] mazič à hit[illegible] Deut. 1.

g... és meg nem k... esitelkednec:
ankáb kötelesitetet... lnaé az igas-
ság és az üdvöss... wy testamen-
tomban à küls... sacramentom-
hoz, hogy nem... ô testamen-
tomban: Au... az wy tes-
tamentomb... az áldo
Istennec az... e, Hogy
nem min... amentomban:
Hogy lyg... seretnéie immár à
keresztye... nec gyermekczéit
mint ... az ô testam...
tomb... Tauol...
...dia ser...
...
...uas
... az isten-
... az wy
...adot à le-

) RESZE.

Hogy olly[illegible] [illegible]reßtyéni hiwséggel mindenekre [illegible] vallaßt töttel, és mindẽképpen az Wr Istennec igeiéb[illegible]l tanvitottál: Mostan immár kezdiünc ẽ
vuetskéllec, masodic réßéhöz, Es
[illegible] meg immár engemet az i[illegible]
[illegible] kereßtyéni kereßtségre, Mi-
[illegible]zodgés hány fele le[illegible]ye
[illegible]nen à kereßtség:
[illegible]E[illegible]
Ist[illegible]
[illegible]t.

A MASODIC RÉSZE E KÓN-
uetskenec.

MEST. Hogy az igaz kereſz-
tyéni Kereſztségnec igaz ertelmére
iuthaſſunc, Az Wr Iſtennec igeiére
kel mennűnc, Es abbol kel minde-
neket rendel meg tanólnun[illegible]
Előſzer eſzt ved eſzedbe, H[illegible]
fele Kereſztség vagyon: Egyic belső
Matt. 3. Á máſic Külső. Az első előt iar[illegible]
Mar. 1. leſzen ſzent Léleknec és tűznecál
[illegible]cto. 1. la. A máſic kőuetkőzic vtánna, Es
Matt. 28. leſzen vizzel, A m[illegible] Wrunc Ieſus
[illegible]o. 2. Chriſtuſnac neuében. A belső neueſz-
tetic á ſzent Léleknec Kereſztsége-
[illegible]ec, Mellyet á ſzent iras tulaydonyit-
tya á peniten[illegible]ia tarto hiw kereſztyé-
[illegible]nec: Me[illegible] [illegible]o[illegible] K[illegible]ſzte-
Ianos[illegible]
[illegible]enciara.

Az erősb én nalamnal, Kinec nem vagyoc mélto czac fariait is viſſelnē: Az meg kereſztel tűzeket Léleckel és tűzzel.

Ezeket ſent Ianoſnac beſzédit mondgya ömaga Chriſtus Wrunc is, mikor meg paranczola az ő tanyitvanyinac, Hogy el ne mennénec az ő fel tamadáſſa vtan Ieruſalemből, Hanem, hogy meg varnác az Atyanac igéretit, Mellyet (vgy monda) hallottátoc én tőllem: Mert Ianos vizzel kereſztelt: De tű meg kereſztelkőtrec ſzent Lélekel nem ſoc nap mulua. E beſzédeckel aſzt ielenti â mű Wrunc Ieſus Chriſtus, Hogy â ſzent Lelket veendőc volnánac, Es hogy hatalommal fel őltetendőc volnánac az magaſſagbol, â mű mennyei ſzent Atyánknac aiándékozaſabol: Melly meg lőt és betellyeſſedet Chriſtus Wruncnac mennybe meneſſe vtán Pinkeſt napian, Midőn Chriſtus mennyekb

Luc. 24. Acto. 1. Ioh. 14. 15. Luc. 24. Acto. 1. Num. 11. Ioel. 2. Acto.

külde alla ö nękic az ö Atyanac igeretit, Es mikoron minnyaian betellénec ßent Léleckel.

Actor.10. Szinte azonképpen Cornelius is elöször meg kereßtelködéc ßent Léleckel, mind az ö nemzetségiuel és baratiual, Minec vtanna meg hallottác vólna ßent Petertöl az életnec igeiét és Euangeliomát, Es hittel aßt meg fogattác volna. Mert mennyekböl ßálla reaioc à ßent Lélec, és wy nyelueckel kezdénec ök is ßollani: Es ez vala elsö kereßtségec à mü Wrunc Iesus Christusban.

Külsö kereßtség miczoda. TANYIT. Miczoda tehát à külsö Kereßtség?

MEST. A külsö Kereßtség vizzel leßen, és külsö mossogatással. Es ez è Kereßtség czac mutato iele à belsö kereßtségnec, melly ßent Léleckel leßen, belöl lélekben, az wyonnan ßületésben. Mert czac iedzés képpen mutattya meg à be

Matt.3.28. Luc.24. Acto.1.

kereßtse-

kereſztſéget, holot az valaſztottac à Act
ſzent Léleknec általa meg tęritőtnec A
az igaz penitencia által, és igazockà M
leſznec, à mű Wrunc Ieſus Chriſtuſ- M
ban valo hitnec általa.

TANYIT. A mint én ezek-
ből eſzembe veſzem, Nem illic min
den embert ottan meg kereſztelni.

MEST. Bezeg nem illic. Mer
à kereſztſég azzoknac tulaydonyita-
tic à mű mennyei Atyánknac aka kereſ
rattyabol, Es az ő áldot ſzent Fiá-
nac parancżolattyabol, à ſzent Lé-
leknec ereie és czelekedéſſe által, kik- Mat
nec teredelmeſségec vagyon ſzűuek- Matt
ben, és ſzányác bányác bűneket, Kic Mar
igaz penitenciara és meg iobuláſra Act
tęrnec, Kic igaz hittel hiſznec Mar. 11.
az Euangeliomnac, és lelki bizo Mar. 16.
dalómmal fogadiác az Iſtennec igé- Acto. 8
retit, Kic az ő igaz hitec felől nyil-
uán valo valláſt teſznec, Kic mago-
kat à [illegible] kedvel fel offerallyác és aiánl-

lyac

-lyétec ők .Szent Márknal pedig ec- Mar. 16.
képpen ſzo, Predicallyatoc az Euan-
geliomot minden teremtet allatok-
nac: A ki hiend, és meg kereſztelkő-
dendic, ǚduǒzǚl: A ki kedig nem
hiſzen: Kárhozic.

Ezekben ez igékben ſzépen va-
gyon befoglalua à Chriſtus Ieſus
ſzőrzéſsénec, à kereſztségnec minden
miuolta, Mindē ahoz valo ſzǚkséges
dolgockal egyetembe, mellyec az i-
gaz kereſztyéni ſzent czelekedethőz
kéuántatnac. Mert à mǚ Wrunc Ie- 1. Cor. 1.
ſus Chriſtus, àz ő ſzent Atyánac Ioh. 15.
Bőlczesége: Annac okaért minden Ioh. 16.
dolgokat ſzépen ſzőrzet, és éppen el Ioh. 1.
rendelt, paranczoluan mindennec az 1. Ioh.
[illegible] módiát. Mert ő à mǚ vilagoſſa-
ginc, és minden ǚduǒzǚlendo 1. Co. 1
embe[illegible]nec ǚduǒzǚtőiec, és
mennyekbǒl mǚnekǚnc adatatot és
aianlatatott Wrunc és Feiedelmǚnc.
Valakic ezokaert az ő rendeléſſe ſze-
rént meg kereſztelkődnec, Azoc iga-

zán kereſztelködnec, az igaz peniten ciara, és az igaz hittre, mellyet ſiaiockal is ſzabadon meg valnac.

Mert à mü Wrunc Christus Ieſus vgy ſzörzetté à kereſztſéget, Hogy az Euangeliomnac predicalaſſa, és az igaz hirt elötte iárion. Es eſzt è rendeléſt kel minden hiw kereſztyéneknec meg örizni, Es ninczen ſenkinec arra valo hatalom, Hogy eſzt á rendeléſt meg bonthatnáia, auagy meg maſolhatnáia, Hanem meg kel épen maradnia, Holot az Iſtennec igéie olly nyiluán valo valláſt teſzen rólla, Hogy az élö Iſtennec Fia ſzörzéſſe. Keményen vagyon meg paran czoluán, Hogy az Iſtennec igéiehöz ſemmit ne adiunc, Az ö ſzörzéſsiböl is el ne vegyünc ſemmit, Hanem az ö állapatyokban meg maradianac mind öröcké.

Deut. 4. Gal. 1. Iſa. 40. 1. Pet. 1.

TANYIT. Ez immár az WR Iſtennec igéieböl nyiluán vagyon,

Hogy

Ey ...

Hogy eckeppen ßörzette Wrunc à Kereßtséget: De ollyan keppen élteneckē aua paſtoloc Chriſtus Wrunknac nybe menéſſénec vtánnac
MEST. Bezeg vgy éltenec le, à mint az ö ides Wroc és Me rec ßörzette. Inkáb tißße meg l tanac volna egy nap, Hogy mint czac leg küſſeb ßörzéſſet ö Meſtereknec elhattác auag máslottac volna: Miképpe Apaſtoloknac czelekedete kőnywben, mellyet ßent L igen ßépen meg vagyon ir
Mert mikoron ßent Peter, Lēleknec meg aiándékozzáſſan tánna, pinkeſt napián az elſö predicaciot el végezte volna, Es á Sidóc meg iyeduēn aßt kerden toloktól, Mit kellene czel Felele ßent Peter, és monda: tec eßetekbe magatokat, Es

riettec, Es ki ki mind meg kereßtel kö[illegible]iéc az Iesus Christusnac neuére, bü[illegible]eknec boczanattyára, Es vé[illegible]itec az ßent Léleknec aiándékat.

[A]cto.8. Azonképpen Mikoron az Candaces Kiralné aßßonnac komornyikia, à Philippus Apastolnac predicacioia és tany[illegible] rássa által meg tęrt és hiw lőt volna Es kéuán[illegible]a tőle à kereßt[illegible]séget, Felele ßent Philep ő ne-k[illegible]e: Ha ßűued ßerént hißeß, Meg le[illegible]t. Mikoron az vtán à Komornyic v[illegible]llást tőt volna, monduan: Hißem é[illegible] Hogy à Iesus Istennec Fia, és [illegible]ristus: Mindiarást à vizbe ßaluan, Meg kereßtęle őtet Philep Apastol.

[1]o. Szinte azon modon, Mikor ßent Peter Corneliusnac, és az ő rokonságinac predicálotta volna az Euangeliomot, Mennyekből ada[illegible]attéc minnyaian nękic à ßent Lélek, látható aiándékockal. Es monda Peter

Ellene

immár nyiluán vagyon, Mint czelek͠ttenec az Apastoloc à kereßtelésben, Tudni illic, Hogy előßer meg tanyitottác à népek et, predicaluan az Euangeliomot. A vtánna meg tértenec à pre bol, és penitenciara iöttenec Euangeliomnac, Es hittek ő töttenec, Azzokat az ő hit vallassára meg kereßteltéc.

Ebből minden ellen mondá kűl kőuetkőzic, Hogy á mit V. Iesus Christusnac ßörzésse és re lesse ßerént, és az Apastoloknac a ßertartassoc ßerént, az Euangelion nac predicacioia el megyen, és elői menni kel az kereß ségnec: Mert az Euangeliomnac predicallássábol ta mad az igaz penitencia, és az igaz hit. Az vtan kel az igaz hitnec à kereßtseggel meg mutattatni, és vgya meg peczeteltetni, Aßt az igaz reßt get annac vtánna kő

E 7

wy akarat, es az Isteni engedelemre valo ... lec, à ßent és ártatlan élet= tre val ... Mert ez az ... tennec ... kiuánsaga, Ho= ... ßületett hai min- ... elségben és ßentségben visfel ... ő életeket, Es hogy ßentség= es igassagban ßolgállyanac ő ... eki mind éltig.

TANYIT. Vagyoné mind e= zeknec iò bizonságoc à ßent irasban?

MEST. Vagyon, Mint rendel teneked meg mutatom. Mert i= ... y ir ßent Pal Apastol, az Romabe ... ieknec irt leuelében: Nem tudiato= ... ké aßt, Hogy minnyáian, kic az Je= ... us Christusban meg kereßtelkőt= ... ünc, Hogy az ő halalában kereßtel= kőttünc meg? Tehát ő vele egye= tembe eltemetettünc à kereßtség ál- ... al á Halálba: Hogy miképpen Chri ... s fel kőltetett hallottaibol, az ... dűczőßége által: Azzon- ... éppen

képpe. el műnękűnc is wy életbę .lnűnc. Ha kedig mű vęle egyetęb .gelő halálra plãtáltatrunc, Tehat à fel tamadásban is egyenlőc leßűnc. Holot tudiuc, Hogy à mű ô embercűnc ô vęle egyetembe meg feßitőttet, Hogy meg ßűnnyéc immár à bűnes test, Hogy innét touab ne ßolgállj .nc à Bűnnec: Mert à ki me .., Az meg igazult, és meg ßaba. à bűntől.

Ez igéckel meg ielenti műnękűn .ent Pál, Miczodat iedzezen à kereßtség à hiueknec, Tudni illic, az régi Adamnac bennűnc valo meg foytássát, .s halalositálsát, vagy meg elősét, A bűnnec eltemetessét, A bűntőuő teßtnec lerackasát, minden gonoß kéuansagockal: Esmet, az w élettre valo feltamadást.

Eßt kedig ollyan ockokbol és v. g. zéssecke1; Hogy mőuel à mű .runc Iesus Christus meg hólt à mu

bűneűnkért,

Rom. 4. bűneünkért, és eltemetközet, És à
1. Cor. 15. mű igaſſagunkért hallottaibol feltá-
madot: Mü kedig az igaz hitnec ál-
tala egyeſſültünc ő vele, Es réße[...]
tünc az ő ßent halalaban, igaſſaga-
ban, ßentségében, és minden kazdag-
ſagiban: Es abban az ő vele valo kö-
zeſülésben (mellyre hiuatattunc az
Iſtennec nagy kegyelmeſſégeből)
meg bizonyoſſultunc és meg confir-
maltattunc àz igaz Kereſztyénſégnec ál-
tala: Ennec okáért minékünc is ő é-
rötte kel meg halnunc à bűnnec, És
el kel temetnünc à bűnt: Es lélekben
kel az igaſſagnac élenünc, Hogy az
ő igaz tagiai leheſſünc.

Vgyan ezent ßép vilagoſon meg
Col. 2. bizonitya azon ßent Pal, az ő leue-
lében, mellyet írt az Coloſſabeliek-
[...]c, Holot eßt mondia: Tekéleteſſec
[...]ttoc ő benne, az az, Az Wr Ieſus
Chriſtusban, Melly feye minden
wraſagoknac és Feiedelmeknec: Ki-
ben

ben kőrn[illegible]ttec, Aual à kőrnyűl [illegible], melly kezec nélkűl [illegible]estnec letételeuel, Tu[illegible] Christusnac kőrnyűl m[illegible]elkőd[illegible]el: Ebben, Hogy eltemetkőstettec ő vele à kereßtségnec általa: Ki által fel is tamattatoc az Istennec [illegible]zelekődetinec hiti által. Ki ötet fel költötte hallottaibol, Es tűteket is meg eleuenyitett, ő vele egyetembe, Midőn meg holtatoc volna à bűnekben, à tű testeteknec kőrnyűl metelkődettlen segében.

Ezec ßent Pálnac igéi, auagy beßédi, Eßt mutatryác műnekűnc előßer, Műuel hogy à külső testi kőrnyűlmetelkedés, Nem volt iedző példaia az [illegible] kereßtségnec (mint à papázó [illegible]kődnec): Hanem példaia volt [illegible]stusnac kőrnyűlmetelkődésséi [illegible], Melly nem leßen à testi bőrnec elmetzéssével, Hanem à Rom. Ier. 4 Deut.

 ßűwnec

nem testi kezeckel, es atzél kęstel, Hanem minden kezec nęlkűl, Isten-nec igéie és Lelke áltál,

Masodszor, Aszt ielenti ... inc ezeckel ... ál mǘnęk ... szodat iegyezzen à kere... ereszt ség, Tudni illic, a testi kéua sagoknac, és à bǘnes test nec ... let, Es à Christussal valo ... metkö-zest, Es à hit áltál, wy életre valo fel tamadást, à szent Léleknec vezętles-se ... szerént. Mert à Christus Iesusban

d 5. ... nem használ semmi kǘlsö iel ömaga-ban, auagy ömaga áltál, az igaz hit

... 3. nęlkǘl, és az wyonnan valo szǘletés

Gal 3. nęlkǘl, Es annac igaz gy... ...czec

... al e. nęlkǘl, mellyec az igaz keresztyéni

... m. 8. szeret..., az artatlan és szentséges é-let etc. Mert az igaz hit áltál, egyes-s... ...g elöszer az ember az ö Isten-neuel, ... be plántáltatic az Iesus Christusba ... részessǘl à szen...

S E

mind

hatná

EST. Szepen mind egybe
iad öket, és rakiad ßüuedbe egy
s vtán, Elößer, Miczoda legyen à
ßitség: Miczodát iegyezzen,
oda keuántatic azzoktol kic
kereßtelköd ... ln:
és hitnec va
meg hally
à Christus
adiana-

Eph.4. tre, Es à Christus Iesusban öltezze-
Col.3. nec fel. Mert igy ßol ßent Pal, az ő
Rom.13. leueleben, mellyet irt à Galaciabe-
Gal.3. lieknec: Minnyaián Istē fiai vattoc,
á Iesus Christusban valo hitnec álta-
la: Es valamennyin meg kereßtelköt
tetec, A Christusban fel öltesßtöttec.

Ezeket kedig ßent Pal beßedit i-
gen iol ved eßedben: Mert ezekben
meg ielenti ßent Pál n... án, Mi-
nemüec legyenec azzo... ec igazan
meg akarnac kereßtelködni. Tudni
illic, Előßer, Hogy Istennec fiai le-
gyenec: Mert ßent Pal eßt mondia:
Minyaian Isten fiai vattoc, az Iesus
Christusban valo hitnec általa. An-
nac vtánna, Hogy à kereßtségben az
Wr Iesus Christusban fel öltezze-
nec, Honnét à kereßtségnec vtanna
az hiuek is minnyaian Kereßtyének-
nec neueßtötnec, az Wr Christusrol,
mellyben az igaz hitnec általa fel öl-
teßtenec.

Minemüec legyenec kic igazán akarnac meg kereß-telködni.

Acto.11. *Honneg à hiuec neueßtessenec kereßtyének-nec.*

TA-

Fe hata

TAN Miczoda à Iesus Christusb... ltezni?

MES Christusban fel öl tezni nem ... eb, Hanem, igaz hit-nec általa à Christussal, es minden iauaiual és kazdagságiual réßesse lönni? A Christussal közessülni, Es ö ben be plántaltatni: Melly közesü lésbe... és be plántalasban az híuec ki vétetnec az régi Adamnac testi és bünes termeßetiböl, Es el plantáltatnac az lelki, mennyei és Isteni termé-ßetbe, és abba v... ltoßtatnac: — *Christusba fel öltezni miczoda.* — *Heb. 5. Rom. 11. 2. C.*

Ez kedig f..kség hogy legyen minden kereßtyéneckel. Mert az ember nyauallyássa és igen ßegénye löt az elsö Adam..., az ö eseti által, és meg mezitel... ..., Es ecképpen ßületett ö töle ... gra. Vißßontag, Az Iesus Ch... az masodic Adam, ö az ... öltezeti, Mondom ö az ... rtattlan és ßöplé nelk... nya, Mellyben mindē — *Gen. 3.* — *1. Cor. 15.* — *Exo. 12. Ioh. 1. 1. Pet. 1.*

F3 háta

hiw kereßtyén fel öltezic, ki lélekbē meg kereßtelkōdic: Miképpen Christus Wrunc ōmaga is ßol à ßép mennyeközéröl valo példában, ahol lekōzetet teßen à mennyekōzzi Matt. 22. háról, auagy öltezetiröl. Apoc. 19.

TANYIT. Örömest hallanám, és meg tanólnám eßt ez öltez... Mimodon kellyen à Christus Iesusban fel öltezninc.

Mi modon fel öltezhetnunk Iesus Christusbā. MEST. E fel öltezésnec az ö módiát, Az Isten ömaga meg ielentötte à mi ßüleinknec, Adamnac es Euánac, Elößer, az el essetnec elötte ... ßü... leün paradiczomba léuén egyngyü..ec, ártatlanoc, és iámboroc valánac: Es mezitelenec léuén, semmi ruh... zat nelkül nem ßükelködnec val...a: Mert czendeß es ßelid erkölczüec valánac, mindē gonoß faytalanság nelkül, nem tuduan semmi gonoßt: Mert Istennec képére és hasonla...tagara, és az öröc bodog-

Gen. 2. Gen. 1.

A
ian iámb
terméßete
yel á
gyelmes Iſten fel éleßtötte
ket.
De mihelt annac vtánna elhiuéc magokat, és fel fuualkodánac, kéuán- uán az Iſtennec tißteſſegét, Es meg vtaluán az ö paranczolattyát, amá gonoß kéuánſagbol leßackaßtanac á io és gonoſnac meg tudaſſanac faiá- nac gyümölczéböl, és meg önec ab- ban: Ottan meg eſmeréc az ö mezi- telen voltokat, Es meg ßegyelmén gokat, füge fánac leueliböl cziná- nac gattyakat magoknac, mellye- lán befedeznéc az ö ßemérem teſ- ckel De euel nem netic vala tekei az ö ßegyenek r Iſten e be c, Hanem meg kele pirulnioc elött- ie, az ö engedetlenſégec ért, és az Iſtennec akarattyánac és paranczo-

Gen. 3.

lattyanac m... g
kelle hall...
fennyeg...
à bűntetés...
io Iſten az ő...
ioc.

Gen. 3. De annac v...
2. Cor. 1. aldot Iſten, ...
den irgalm...
hadia őket v...
kegyelmeſſen ...eg...
mind belől, ſ mind k...
őket. Belől elmeiekben...
az Chriſtuſrol valo igé...
uál, wy barany kődmene...
eckel meg aiándékoza, és ...be
fel őlteßteté őket, be fede... az ő
mezitelenſegeket és ßőr...eket.
Mert az Iſten meg igéré nekic à
meg ßabadito Ieſus Chriſtust, Hogy
az meg ßabaditana őket à Kégyo=
nac haralmatol: Es ennec bizonſa=
gára, vgy aiándékoza őket az wy ru
hazatockal,

hazatockal, à barány kedmeneckel, Es vgyan ŏnen maga adta ŏ reaioc, Aral eſt ielentuén, Hogy az iŏ[illegible]en-dŏ meg ſſabadito, az Ieſus Chriſtus, kit ŏnekic immár meg igért vala, Az Iſtennec egyetlen egy ártattlan ba-ránya, elég tŏué leiendŏ volna A-damnac és Euanac bűne ért, és az e-géſʒ ŏ tŏlec ſʒarmazando emberi nem zetnec bűne ért, Es hogy az el veen-dŏ volna aſʒt, Es hogy mindē ǔduŏ-zűlendŏknec ŏ bŏleie kellene fel ŏl-teſʒtetnioc.

Ennec okaért immaron az A-damrol és Euarol műreanc eredet bűn, ſenkit kŏzzűlűnc el nem kár-hoſʒtathat, Miert hogy az Ieſus Chri ſtus az ŏ kénſʒenuedeſséuel, és vére hullásſáual, és az ŏ ſʒent halaláual el vŏtte és eltŏrlŏtte à Bűnt, Mint en-nec vtánna eſʒt è ſʒep és dragalátos dolgot, Iſtennec io akarattyabol, bŏ-uebben meg hallyuc.

gy irgalmaſsāgabol, Minden [...]
ri czelekődet es ērdem nęlkűl.

Eckeppen ſzűletnec az vduőzű lendőc wyonnan, Es be plantáltat- nac az wy életben, Es wyonnan te- remtőtnec es meg wyitattatnac élő Iſtennec haſonlatoſſagára, az, az Ieſus Chriſtulnac képére vgy kel à rēgi teſt ſzerént valo go- noſz életet, minden gonoſz keuánſag- gockal meg tagadnioc, és el buczuz- ni tőle, Es az wy életben magokat foglalni, Es az Iſtennec akarattyat kőuetni, minden iamborſagos, artat- tlanſagos, ſzentſéges ès igaſſagos é- letben. Eſzt mondiac, ſzerető Tanyit- uanyom, az Apaſtoloc, A Chriſtus Ieſusban fel őltőzni: Es ecképpen vé- ſzi magara, mint egy őltezetet, az vd- uezűlendő ember, à Ieſus Chriſtuſt. Gal. 3.

TANYIT. Draga dolgoc ezec ès meltóc arra, hogy minden vduő- zűlendő kereſztyen eſzébe vegye, és

meg

..eg tanollya őket. Bizony nagy lel-
ki vigaſztalaſſunc ſzarmazic minç-
kü ... őle. Egyg ... kiuánnám, ha töb-
... llenél ezekről, és bőuebben
... agyaráznád őket.

EST. En is aſzt mondom, ho-
... aga dolgoc, Es méltóc arra,
... er kereſztyéni ſzor-
... ereni valo go-
... eg tanollya őket.
... muelem, hogy többet ſzol
... V/r Istennec igeiéből felő-
.ec.

Miképpen ezokaért legyen ez è
... el öltezés az Iesus Christusban, ő-
maga igen ſzépen meg magyarázza
... nc à mű Wrunc Iesus Chri
... kép példaban, mellyet à te-
... arol előnkbe adot, Ki mindē
... ég réſzt vndockul ... degen föl-
... elköltötte vala. Es annac vtán-
Luc. 16. na nyauallyáſſul, rontzos és mezite-
len viſſza tére az ő attyahoz, Es a-
lazatoſſon az ő atyarol kegyelmet
kére:

Fő láda

kére; Es az ő

Es keduébe v et a

ſegéből, nagy emmel;

meg metzetté az hizlalt borjut, E

az leg ielesb öltezetet ada reáia, mi

den egyeb ßep ékeſſégőckel etc.

TA ßt hallottam à pre-

dicat y eßt à példat

magyarāzta eckről, Sidok-

rol, és pogano Hogy à poga-

noc volnánac ékozlo veßet

fiu etc, Hog illyec tehát ez

è példa ide?

MEST. Igy vagyon, Ez è pél-

da főképpen è ket népre néz: De

miért hogy az Wr. Iſten, az ő Lel-

kénec általa meg iratta műnekűnc

tanyitáſſunkra, intéſſunkre és vis

taláſſunkra à ßent iráſt

fel épitteſſűnc, E

példá Christu

ndta ot be, Es

uel meg iratta és m

nekűnc,

Hogy mü bbo nosagot együnc és nagy vigaſztalaſt.

Ez kedig à tanoſág és nagy vigaßtalás: Hogy minden bizonyos legyen ebben, és erös hittel el hidie, Hogy az Atya Iſten, az ö iouoltából, és nagy kegyelmeſſegéböl ötet fel véßi, és fiaua fe ßerelmes fiaban, az Chriſtusban, Kit mü érötünc ha adot, Es hogy abban, mint à agalatos mennyei közö ruhabba fel öltezteti, és aual fel ruhazza: A ki meg eſmeri büne ßerént az ö nyaualyáiat, veßet és bünes voltat, Es igaz teredelmeſſéggel ßánnya bány ö nagy büneit, és meg vallya azokat à kegyelmes Iſten elöt, Es meg aláz magát az Iſtennec h lmas k áia, Es ö magát az és az ö igaz Iſtẽ

A°O

...tęr, ész an

ma ... ban

...

...

...c vtáni ... et

...s

...ni ... l

légu...

...at, ét

...

...

a

F

...

a ...

...

mennyei seregec is mind à ßent Angyaloc, Miképpen Christus Wrunc ott à hellyen mondia.

Miért hogy ezokaért minden hiuec, és kic igazán meg kereßtelkőttenec, mennyckező ruha képpen rea ioc vőttéc à Christus Iesust, és fel őlteßtenec abban, Ezért azzoc annac vtánna minnyáian Christussé, Es à Christusnac termeßetit, lelkét, modiát, és mindent, valami Christussé fel vettenec, és magokra ruhaßtanac. Es azért mondia ßent Pál, ki immer esselieknec egyic vala: Senki közzűlűnc nem él őmaganac. Mert ha élűnc, Az Wrnac élűnc, Vagy élűnc, Vagy halunc, Az Wré vagyunc. Esmeg: ő hólt meg mindenec

Cor. 5. értt: Hogy annac vtánna, à kic élnec, Nem magoknac élyenec, Hanem annac, A ki meg hólt, és fel tamadot érőttec.

TANYIT. Hogy hogy lehet ez è fel őltezés? Mest.

Fg láto

MEST. Mint, auagy mi modon legyen ez è fel öltezés, aßt oda fel meg mondam reuideden, Tudni illic, Az hirben, és hitnec altala: Es ninczen egyeb modia: Mert ßükség hogy à ßent Lélec à hitnec általa meg mutassa az ö ereiét: Es à ki igazán meg akar kereßtelködni, ßükség hogy vgyan ielen képpen meg ereze à hitnec ereiét és czeleködésset ömagaba: Es ez okbol inditatunc arra, Hogy aßt mondiuc az wr Isten igeiénec ertelméböl, Hogy senkit nem kel kereßtelni, Hanem czac aßt, kinec hiti vagyon Es ki hittel az Iesus Christusban fel öltezhetic. Annac valo à kereßtség, Es annac hasznos: Nem harangnac, bolondnac, gyermeknec &c.

Mint öltözic à hiw kereßtyén à Christusbā.

TANYIT. Nem gyözem elég halgatni à dragalátos dolgokat. Kelec menny touab azoknac magyarazassában.

 Me

MEST. Ez [illegible] [illegible] az wr Istennec igeiet [illegible] [illegible]l halgat
Psal. 118. tya, Ides annac az wr Istennec igeie
mint egy lepes méz, Sőt minden nád
méz nel ídesb. En is iob keduel touáb
megyec à tanitásban. Ecképpen ír
Eph. 3. ezokaert ßent Pal, az Ephesus varos
belieknec: Hogy à mi wrunc Iesus
Christus az ő gyülekőzetit ṽduözi
tötte, az ő feredeienec általa, az ő i-
geieben. Esmet az Titusnac írt leue
lében: Meg ielenéc vgy monda, à
mű ṽduözitő Istenűnknec io kedue
és kegyesſége, Nem az igasſágnac
czeleködeti ért, mellyeket mű czele-
köttűnc, Hanem, Az ő irgalmasſa-
gábol ṽduözitet műnket, Az wyon
nan valo ßű[illegible]etésnec feredeie által, és
à ßent Lé[illegible] [illegible]e wytásſa által, kít
mű reanc öntet bősegesen, à mi ṽ-
duöziténknec, az Iesus Christusnac
általa: Hogy annac kegyelme által
igazzá

igazzá léuén, az öröc életnec örökkesi legyünc, Az reménség ßerént.
Ezzec ßent Palnac beßédi mind à két féle kereßtségre néznec, De kiualtképpen à belsö, az az ßent Léleknec kereßtségére, Néznec à külsö kereßtségre is mondám: Mert az wr Iesus Christusnac ereiében adatic vizzel az hiueknec: De ved eßedbe mit mond ßent Pal, és mit téßen melleie. Aßt mondia: Az igében: Euel áßt mutattya ßent Pal, Hogy á kereßtség nem sleit viznec feredeie czac, Hanem hogy az Isten fia à k... get függeßtötte az igéhöz, Az Euangeliomhoz, és à nag... rethöz, mellyet az Euangeli... általa predicáltattya az egéß nemzetnec: Mert aßt mond... Iaki hißen, és megkereßtelk... üduezül. Acto.2.8.9 16.19. Mar 16
TANYIT. Miért neuezte...
 ha...

hát à Kereßtség, wyonnan ßületésnec feredéienec?

Miert neueßtetic à kereßtseg wyonnan valo ßületésnec feredeie.

MEST. Ezért neueßtetic à kereßtség, wyonnan ßületésnec feredeiênec, Miért hogy az Isten fianac, az vduözitö Christusnac ßörzésse és paranczolattya ßerént a... kereßtelködnec és meg fer...etnec az Istennec wyonnan ßületet fiai kic à modon az igaz hitnec általa wyonnan ßülettenec, á mint toua fel meg mondottuc. Mert miczoda volna egyeb az wyonnan ßületés, Hanem az igazan valo meg terés és wyulás, mellyet az wr Isten czeleködi az ö czelekedö ereie, és ßent Lelke által, az emberben, az Iesus Christusban valo igaz hitben: Mert eckeppen Istenböl wyonnan teremtetic az ember, Es az Istennec maguabol wyonnan ßületetic, Es az Istennec képére formáltatic, Es az ö igazan

wyonan valo ßületés miczoda.

1.Ioh.1.
2.Cor.5.
1.Pet.1.
2.Pet.1.
Ephe.4.

eſmeretire meg wyul, és réſzeſűl az Col.3.
Iſtennec terméſzetiuel, Es az ő ſzent 2.Pet.1.
Lelkénec altala meg fogantatic, Az Ioh.14.16.
Iſteni ſzolgalattra, A léleknec wy éle Luc.1.
tiben és forgasában, igaſſágban és
ſzentſégben. Ahol ezokáért ezec vad
nac, és ahol ez é gyakorlás vagyon, Ioh
Ott vagyon az wy ſzűletes, Es ot Col
vagyon az wy teremtés, és teremtet 2.Co
allot, az Ieſus Chriſtusban.

Ecképpen ſzól à ſzent Euangeli- Ioh.1.
ſta, Ianos, monduan: Valamen-
nyin kedig véuéc à Chriſtuſt, Azok
nac hatalmot ada, Hogy Iſtennec fi-
ai lőnnénec, Mind azoknac, kic hin
nénec az ő neuében: kic nem ſzűletet-
nec vértől, Sem teſtnec indulattya-
bol, Auagy férfiunac akarattyabol,
Hanem Iſtenből,

Eſmet. Ha eſzt tudiatoc, Hogy i 1. Iohan. 2.
gaz az Iſten: Tehát vallyattoc eſzt is
hogy igazan czelekőſzic, az, à ki I-
ſtenből ſzűleteric. G 3 Eſmet

Esmet: Valaki hißi, Hogy az Ie
ſus legyen az Chriſtus: Ez iſtenből
ßületetett.

1 Ioh. 5. Ezokaért eßt ved eßedbe mind e
zekből, Hogy az hiuec legyenec az
Iſtennec vyonnan ßületet fiai: Es
hogy à kereßtség legyen az vyonnan
um. 3. ßületésnec feredeie: Az az, Az I-
ſtennec wyonnan ßületett fiai ott és
abban fereßtetnec és meg moſſogat-
tatnac: De nem az termeßet ßerént
valo viznec általa, Hanem az Iſten
fiánac, az vduözitö Ieſus Chriſtuſ-
nac meleg vérénec, és az ö ßent Lel
1 Iohan. 5. kénec általa, Mert ez az, Ki iö viz
zel és vérrel, Tudni illic, az Ieſus
Chriſtus: Nem czac vizzel kedig:
Hanem vizzel es vérrel. Es à Lélec
az, Ki tanubizonſagot teßen. Hogy
à Lélec igaſſág: Mert harm[illegible]vad-
nac, kic tanubizonſagot teßnec: A
Lélec, A viz, és á vér, Az az, Az
Ieſus

Iesus Christusnac vére, mellyel à hiuec, és à meg kereßtelkőttec lelkekben, és lelki esmeretekben meg hintetnec, Melly hintésről és ßételés-ről à ßent Apastoloc az ő írássokban nyluā valo bizonsagot teßnec. 1. Pet 1. Heb. 9. Heb 10. Heb. 12.

Es ennek okaèrt Christus wrunc à kereßtfán altal gyackata az ő ßent oldalat, Es vért s vizet boczáttot ki abol, Hogy eßt meg mutatnáia és meg bizonitanáia, Hogy ő igaz ember volna: és hogy ő az ő iegyesét, á ßent gyűlekőzetet (melly Eua modra az ő oldalából ki veretett: Mert mű hiuec az ő testének tagiai, és az ő tetemiből és husabol valoc vagyunc: Mint Eua az Adamnac oldalabol valo) az ő aldot ßent véréuel meg hintőtte, meg ßentelte, meg mosta és meg tißtitotta minden bűneitől, Es hogy á Lelki vizzel meg őntőtte. Honnét à kereß- Iohan. 19. Eph 5. Gen. 2. 1. Cor. 6. 12. E[illegible] 5. He[illegible] Isa 52. Ezech. [illegible]

Iohan.4.5. ség neuet is veßen, Hogy ẻ sok ßent ségẽs titkoknac ielénec mondatic lőnni.

TANYIT, No, ezekből immár mayd ki tetzic, kikre néz à kereßtség, Es kicket kellyen meg kereßtelni.

MEST. Vgy vagyon: Nyluán ki tetzic belőle, Mert néz à hiw kereßtyéneckre, Kic Istenről wyonnan ßűletettenec, Kic belől meg wy

2.Cor.5. ultanac az Istennéc képére és hasson

Ephe 4. latossagára, Kic meg tagattác az

Colos. 3. wy Adamot, és el buczußtanac tőle, Hogy az wy Adam, az Iesus Christus, hitnec àltala éllyen, és vralkodiéc, és czelekődiéc ő bennec. E-

Mar. 16. zeknec valo à kereßtyéni kereßtség: Es ezeken wy ßűletésnec feredeie, Es tanubizonságot teßen az wy te-

.Co.5. remtet állatrol az Iesus Christusbā.

TANYIT,. Vgy tetzic, Hog-

olu

uaſtam ſent Peter iraſſaban errȏl va 1. Pet
lo dolgot: De az beſzéd kȏzet emle
kȏzetet teſzen az ȏzȏn vizrȏl : Es
vgy tetzic, Hogy à beſzédec igen ho
màlyoſſoc,

MEST. Vgy vagyon, Ir ſzent
Peter vgyan ezen dolgokrol, De à
beſzédec nem homállyoſsoc, hanem
igen vilagoſoc, igen ſzépec, és kereſz
tyēni tanoſſagockal és vigaſztaláſſoc-
al rakuác. Igy ſzol kedig ſzent Pe- Petr
ter : Mikoron egyſzer meg vara az
Iſteni tűrȏſég , Noenac ȍdeiében,
Midȏn meg kéſziték az Arcát , a-
nagy Bárkát, mellyben keués lélec,
az az, czac nyolczan, meg tartatta
nacá viznec általa, Melly moſtan is
ȍduȏzit tűteket á kereſztſégben ,
melly amánac általa iedzetettet: Nē
á teſti ſzenynec le moſáſſa: Hanem,
A io lelkieſmeretnec az Iſtennel va
valo ſzȏuetſég ter[illegible]e, Az Ieſus Chri
[illegible] ſtuſnac

ſtuſnacfel tamadáſsánac általa.

Ezec ſzent Peternec beſzédi aſzt je lentic münekünc, Hogy az igaz keresztyéni kereſztſég régenten meg abraſztatot az özön vizzel, mellyel mind è, ſzéles vilag meg büntettettöt. De Noe vgyan azon viznec áltál meg tartatott, és meg meneködet.

Exo. 14. Szinte mint az Izraelnec fiai, kic ſzá-
1. Cor. 10. raz lábbal altal mennénec az veres tengeren, és meg ſzabadulásánac minden ellenségektöl: De Pharao, maga az Egyptusbelieckel, kic öket köuetic vala, belé halánac mind à vizben, az veres tengerben. Eckeppen ſokot kedig az igaz bölcz Iſten czeleködni. A mi az Iſtenes hiw emberek nec meg maradáſſokra és életekre vagyon, Az, az Iſtentelen hitettleneknec veſzedelmekre és halálokra
Co.. vagyon, Mint ſzent Pal ír az Corintusbelieknec, monduan: A Chri-

ſtusban

ſtusban io illattuac vagyunc az Iſtennec, Mind azoc kozet, kic üdvözülnec, Mind azoc kezet, kic el karhoznac: Imezeknec halálos illattya halalra: Amazoknac eleuenitö illattya az életre:

Ha kedig az özön vizröl valo beſzedeket, és annac abrazattyát igazan meg akariuc érteni, Szükſeg, Hogy à környül állo dolgoknac ö iedzéſeket iol meg érczüc. Noe ezokáert iedzi á mü Wrunc Ieſus Chriſtuſt: A Noenac czaladia, iedzi minden hiueket: A Bárka, Iedzi az Iſtennec Gyüleközetit: A z özön viz, iedzi az igaz kereſztyéni kereſztſéget: Mert ſzinte mint ackoron volt egy predicator, ki hirdette az igaſſágot, Ki Iſtentöl tamadot tanyito vala: ſzinte mint Noe meg kéſzitötte à Barkat, mind ömagánac, mind az ö czaladiánac meg menekö de ſére és meg ſzabadu

Az viznec magyarázattya

ßabadulássára, az Istennec paranczo
lattyá ßerént: Sainte azonképpen ké
ßitet az Iesus Christus is egy lelki
Bárkát, Az az, Az ö ßent gyülekö
7. zetit, Az ö Apastoli által, kic vol-
tanac az épitö Mesterec és pallèroc:
3. Hogy ez é Gyüleközet volna az
4. üduösséges Bárka, mellyben meg
maradhatnánac minnyáian az üduö
zülendöc, à hiuec, Kic az Iesus
5. Christusnac czalá diai, és háza népei:
Kic felöl ömaga eképpen ßol: Imè,
Ezec az en magzatim, kiket ennekē
adot az Isten,

Mikép[illegible]en ezokaért, hogy à Noe
Bárkai[illegible] k[illegible]uül senki meg nem ment
hette az ö életét: Hanem, minden
lelkes és élö allatoc à Bárkán köuül
[illegible]eßenec az özön viz miat à föld-
[illegible]: Sainte azonképpen nem tarthat
[illegible] senki az ö lelkét, és nem üduö-
zülhet, hane[illegible] ha az Iesus Christus

nac Bár-

nac Bárkaiában auagy gyülekōzet-
ben, mellyet más neuel, Annyaßent
egyháznac ßoktanac hini, leiend es
találtatic: Mert az Iesus Christus kō- Acto. 4
uül, és az ō gyülekōzeti kōuül, nin-
czen sem élet, sem bodogság: Mert Ioh. 14.
az Atyahoz senki nem meher, hanē
czac az Iesus Christus által. ō ben- 2. Cor. 1
ne egyedül mindenec be reckeßtue Ioh. 1.
vadnac: ō altala lōt mind az kegye-
lem, Mind az igasság: Es az ō tel Ioh. 1
lyes voltabol veßünc minnyaian ke
gyelmet és irgalmasságot A ki ō ... an.
neki és ō benne hißen, es meg marad 20.
ō benne, Az ōrōc életet veßen. A ki Iohan. 3
kedig ō benne nem hißen, Az nem
láttya soha az életet, Hanem az Istē
nec kemény haragia marad ō rayta,
Igy ßól Christus Wrunc ōmaga: A Ioh.
ki nem marad én bēnem: Az el vete-
tic mint egy ßōlō veßßō, és el ßár-
Touabba: Mikēppen az ō

víz meg foytotta és meg ölte min-
den élö allatokat, kic à Noe Bárká
köuöl valánac, Es á Bárka vgyan
m.6. à víznec általa meg tartatot: Szinte
.2. azonképpen kel á kereßtségben meg
foytódni és meg öletetni minden te-
sti gonoß kéuánsagoknac: De à lélec
az Iesus Christusnac barkaiaban az
öröc vduösségre meg tartatic, az ö
ßent igeiénec, Lelkénec, és áldot
ßent vérénec ereiénec általa.

Esmet: Szinte mint keués lelkec
meg meneködénec, az az, czac nyol
et.3. tzan, à Noe Barkáiaban, az víznec
általa, kic eleuenen maradánac: A-
zonképpen it is igen keuessen vad-
nac, Kic mint Noe az Istennec ßö-
mei elöt kegyelmet találnac, Högy
igazan hinnénec áz Istenbe, Es iga-
zan be adnác magokat á kereßtyéni
vülekötzetbe, Es az Wr Iesus Chri
snac neuében meg kereßtelködné-

nec

nec: Hogy azokat meg tekeltetnéc, mellyeket az igaz kereſztſég iedzi és ábráz. Mert keueſſen találtatnac, kikben az igaz hit meg mutatnáia az ő ereiét, Kikben à teſti gonoſſagoc meg fulattanac és meg hóltanac volna, Kikben az fel tamadás, az wy, ſzent és ártatlan élettre kőuetkőzet volna: Miképpen Chriſtus Wrunc ő maga mondia: Hogy igen keueſſen vadnac, kic az igaz vtra, melly igen kesken és darabos, talalnac menni. Eſmet, Hogy az hiuatalloſoc igen ſokan, De az valaſztottac igen keueſſen vadnac: Annac vtána: Hogy igen keueſſen vadnac, kic hiſznec, és üdüőzűlnec. Matt. 7. Matt. 20. és 22. Matt. 13.

TANYIT. Lám ſzent Peter világos beſzéddel aſt mondia, Hogy à kereſztſég üdüőzít münket.

MEST. Vgy vagyon, Szent Peter igen ſzép világos beſzedeckel ſzól,

Czac

Czac hogy az ember iol vegye eßebe. Mert à fellyűl meg mondot ertelemre beßél: Tudni illic, hogy à kereßtség, mellynec abrazattya vólt az özön viz, üdvözit münket, és az által tartatunc meg, ßinte mint amazoc az viznec általa menekedénec meg: De meg határoza mindiarast ßent Peter à beßédeket, hogy senki azokat üdegen ertelemre ne vonnya, auagy vegye. Hoza teßen ezokaért ßent Peter: Nem á testi ßenynec letétele müueli eßt, Hanem à ió lelki esmeretnec Istennel valo kötésse, Az Iesus Christusnac feltamadasának általa.

TANYIT. Még is aßt kéráname, hogy meg magyaráznád ezeket az igeket. Mert az en röuid elmémel nem érem el öket, Es nem ertem, Miczoda kötésröl ßollyon ßent Peter.

Meßt-

MEST. Ved eßedbe: Szent Pe-
ter elég vilagos beßédeckel ßol, Es
aßt mondia, Hogy à Kereßtségbeli
czelekedet, és à vizzel valo testi
meg mossogatás nem müueli, sem
véghöz nem vißi az ìduößégnec
dolgát, Hanem az ió lelkiesmeret-
nec az Istennel valo köttésse, Az
Wr Iesus Christusnac fel tamadássa
nac által a.

1. Pte. 3. Szent Peter Igeienek bö-
üeben valo magyarázatya.

Ez kedig az io lelki esmeretnec
Istennel valo köttésse, Az kegyel-
mes Attya Wr Isten, Az ö véghe-
tetlen irgalmassagából kegyelmes le-
ßen hozzánc, és ßeret münket, Es ab
bol aiánlya magát mü nékünc, hogy
mü kegyelmes Istenünc, és irgalmas
atyánc akar lönni, Es hogy minden
büneünket meg akaria boczatani, és
az öröc haláltol meg akar menteni.
Es az öröc életet és bodogságot a-
kar minekünc adni: Fiuua fogad ez-

A Frigy Istennel mü-
nému.

Eph: 2
2. Cor: 6.

Eph: 1.

Col: 1. Rom. 8. Gál: 4.

okaért münket az Iesus Christusban, Es örökessé tött az ö orszagaban.

TANYIT. Bezeg szép dolog ez hogy az Isten ö maga Atyánc léuén, eképpen aiánlotta magát münekünc: Mit fogattunc mi viszontac ö nęki?

A Frigy mü felölünc mi ezöds.

MEST. Mü felölünc ez à fogadás, Hogy mü az Istennec ez Atyai kegyes igeretet és fogadássát igaz hittel fogattuc, Es magunkat tellyességgel ö nęki aiánlottuc és tulaidonitottuc, Es aszt fogattuc ö nęki, Hogy tellyes életünkben öneki akarunc engedelmessec lenni, Es ö nęki akarunc igaz hitböl és szeretetböl szolgálni, mint mü Istenünknec és kegyelmes Atyanknac, Io lelki esmeretben és tiszta szüben elötte iáruan mind éltic, Ez à köttésnec, mü felölünc valo része,

Eszt è lelki bizodalmot az Isten-

nec ke

nec kegyelmeſségében, L... hitet,
mellyel magunknac kapczoltuc az I
ſtennec igéretit, mellyben magát,
minden atyai kegyelmeſségéuel és ir
galmaſſagáual ajanlotta mǘnekǘnc,
és fogadáſt tött mǘnekǘnc, és köt-
téſt tött mǘ velǘnc, Mondom eze-
ket meg kel confirmálni, eröſsiteni,
és vgyan meg peczettleni az Iſten
Fiánac peczetiuel, A kereſztséggel,
és az vaczorauual: Es annac vtánna
kereſztyéni álhatattoſsággal elenǘnc
kel mind éltic iamborságban és ſzent
ſégben, Es ſzinettlen valo kereſztyé-
ni engedelemmel kel a io lelki eſme-
retet meg tartanunc és meg olal-
maznunc, Mert arra int ſzent Pal
Apaſtol, monduán: Vitézkö-
diel ió vitéſſéget az Iſtennec,
Tarczad á hitet, ió lelki eſmered-
ben. Iſmet: Vgyekezzetec à ſzent
séges életre: Mert annelkǘl ſenki

Minémǘ és letec legyē az wyonnā meg kereſzt elteteknec.

1. Tim. 6.

1. Teſſen. 4.

nem latrya az Istent. Ezokaért ßin-
etlen ayitatos ßüuel és léleckel kel
keresnünc az Istennec kedvét.

TANYIT. Vagyoné erről valo
valami példánc.

MEST. Vagyon. Mert ezt az
ő attyai nagy kegyelmességét és ir-
galmasságat meg ielentötte münc-
künc az ő aldot ßent Fiaban, à mü
W/runc Iesus Christusban, Ki meg
Isa 53. holt à mü büneinkért, Es à mü igas
Rom: 4. sagunkért fel tamadot, Mellyel pél
1. Cor. 15. dát adot münekünc, Hogy meg hal
1. Pet. 2. lyunc mü is à bünnec, és éllyünc az
Ioh. 13. igasságnac: Es hogy mü is fel tamad
1. Ioh 2. iunc az álombol, Es meg eleuenü-
Eph. 5. lyünc à halálbol. Ecképpen adatot
az Isten Fia példaul mü elönkbe:
Es azért mondia ßent Peter, á fel-
lyül elő ßámlált igékben, Hollot az
Istennel valo tött köttésünc felől
ßól, Hogy az io lelki esmeretben ál
es le-

ès lefen, Az Iesus Christusnac fel támadásának altala. Mert mint à Christus Iesus meg holt à bűnért, Es feltamadot à műigasſagunkert: Azon képpē műnekűncis meg kel halnunc à bűnnec, hogy ne vraikodiec à mű bűnes tesünkben: Es fel kel tamadnunc belőle wy életre, ſentſegre, tiſztességra és iámborsagra: Hogy annac viánna, mint az Wr Iesus Christus, nē magunknac, hanem az Istēnec éllyűnc, kiuél kőttest tőttűnc, es abbā műnket őnęki aiálottuc: Mint ſzent Pal mondia: Akar elyűnc immar, akar meg hallyunc, az wré vagyunc: Rom: 14.

TANYIT. A régiec eſzt mondottac, Soc ſerſzamoc ſzűkſégeſſec à ſo tartohoz: En is aſzt mondom, Soc dolgoc ſzűkſégeſſec az igaz kereſztſéghőz: Nem olly sleyt dolog à kereſztiſég, A mint az emberec aſt alittyac.

MEST. Bezeg nem sleyt dolog: Es vgyan ſoc dolog ßükség hozá Tudni iſſic, Az io lelki eſmeretnec Iſtennel valo köttéſſe, az wr Ieſus Chriſtusban, és az Wr Ieſus Chriſtuſ nac általa. Es miért czac az à köttés az Iſten elöt beczületes, [illegible] annac vagyon hellye ó elötte: [illegible] ért hogy az io lelki eſmeret ne[illegible] lehet az igaz és penitencia tarto hit nelkül: (Mert az attya Iſtennec k[illegible]

Tit. 3. gyelmeſsége, melly meg ielent mű nékünc az ö áldot ßent Fiaban, [illegible]

Rom. 4. Ieſus Chriſtusban, nem foghatattic meg, Hanem czac az hitnec általa:

2. Tim i. Ecképpen bizonyoſſa teßi annac v-

Rom. 14. tánna à lelki eſmeretet, Es lelki örömet nemz à ßüb[illegible] Es meg batorittya à ßüuet az [illegible] elöt, Es békeſséget ßörez be[illegible]e, hogy ann[illegible] vtánna nem haborog, ſem meg nen[illegible] götte [illegible] ßinetlen lángol Iſteni és at

tyaſ[illegible]

fiui ßeretettel) Kõuetkezic ezokaert hogy valaki à kereßtséggel igazán meg akar kereßtelkõdni, Annac ßük ség előßer, Hogy igaz és penitencia tarto hite legyen, az fellyűl meg mondot modia ßerént, Es io lelki es merete, melly io legyen Istenhőz, és felebarattyahoz: Es mind azzoc à dolgoc, mellyekről ßent Peter tesen emleközetet az ő beßediben. Mert ha ezec à dolgoc nem leiendnec nála, nyiluan nem igaz az ő kereßtsége, Es nem haßnos az őrőc életre. Mert az Isten fia őmaga is ollyan Conclusiot czinál: Vala ki hiénd, és meg kereßtelkődic, Vdueűl: A ki kedig nem hißen: El kárhozic. Latodé, Hogy az hitnelkűl valo kereßtelkődés, nem czac haßontalan, hanem igen káros is.

Mar 16.
Acto. 8.
1. Petri. 3.
Mar. 16.

Vegező beßéd.

Ez immár, ßerető tanyituányõ, è kőnyuetskenec à masodic réße, mellybē meg tãyitottalac, hány féle kereßt

ſég legyen, mellyic legyen az igaz kereßtyéni kereßtség, Mint ßőrzette legyen aßt az Iſtennec Fia, à mű Wrunc Ieſus Chriſtus, Es mint hatta legyen, hogy aual éllyenec az Apaſtoloc: Miképpen annac vtánna aual éltenec az Apaſtoloc, és tanyitottanac felőle, Es mikèppen moſtã is igazan kellyen tanyitani arrol, és aual élni: Annac felőtte mit iegyezzen á kereßtſég az hiueknec, Es mint kellyen annac kéßűlni, à ki igazán akar meg kereßtelkődni: Melly réßeket mind meg tanolni és tudni, kereßtyén embernec igen ßűkſéges.

TANYIT. En ßerető meſter wram, igen keßenem teneked à te hiw tanitáſsodat: Es kérlec, hogy immar kezgy à harmadic réßhőz, mellyben aßt igéréd, Hogy tanitaß, az Kereßtség felől valo gonoß ertelemről, és aual valo gonoß életiről: Erre is ta-

e is tanits engemet az wr Istennec
igeiéből, Ha kéllé à kisdet gyermek
częket meg kereßtelni, auagy nem?
Ha nem kel őket meg kereßtelni
Miczoda okaért nem kel, és mi
czoda okaért nem illic ő
hozzaioc à kereßtség?

HARMADIC RÉSZ. A KERESZTSÉG FELŐL VALO GONOSZ ERTElemről, Es auual valo gonoſz életéről, és az apro Gyermekczéknec meg kereſztelésekről, Miért nem kellyen őket meg kereſztelni.

MEST. Bizony nyaualyás dolog ez, és könyörűleteſségre méltó, Hogy az emberec olly igen mag gondolattlanoc és viſſza fordultac, Hogy meg nem beczűlic az Iſten Fianac ſzörzéſit, Hanem eſztelen vakmerő batorſágbol gonoſul élnec vélec, és viſſza fordityac őket, más értelemre és végére haytuán, hogy nē mint ő ſzörzette, Auagy mint illenéc: Mint czelekőſznec à papázoc, à gyermek kereſztelőc, kic el hagyuan à Chriſtus Ieſuſnac ſzörzéſét, czufſágot ſzöreznec belőle, az Iſtennec, és

az ő áb

az ő áldot ßent Fiánac boßu-
ra és gyalazattyára. Mert az Isten
m[illegible] ßent Fia ßörzette à keres-
séget, az igaz kereßtyéni hitnec b[illegible]
zonſ[illegible]gára, Kinec gy[illegible]ümölcze az
gaz penitencia tartás: Holot e[illegible]
legyen, hogy ha tulaidonithattyác [illegible]
hát à Kereßtſéget à ßegeny [illegible]
czkęknec, kiknec ſēmi h[illegible]ec ninczē,
Penitenciat ſem tarthatnac, Mert ſē Deut. 1.
iót ſem gonóßt nem tudnac, és min-
den értelem nélkül vadnac, artatlan
tudatlanſágban. Sőt Pal kedig nyil-
uan mondia, Hogy à hit hallásbol Rom. 10.
vagyon, Az hallás kedig az wr Istē-
nec igeiéből. Mert ha mit hinned
kel, Aßt előßer meg kel ęrtened, no Titum. 1.
ha annac à dolognac, mellyet hinned
kel, nem mindenkoron ęrted min-
den ő módiáit.

Az Istennec igéie nyiluan vagyon, Kiknec va-
és meg mutattya, kiknec valo legyē lo à kereſt-
az igaz kereßtyéni kereßtſég, tudniil- ség

Illic ezeknec, kic fel nöttec, és kiknec valamenyére meg ért elmeiec és ertelmec, Kic hallottác és vötéc az WR Istennec igeiét: kic az WR Istennec elsö igeiének à töruennec hallásából meg tanólttác az Wr Istennec akarattyát, és kemény harag.. á bün ellen, Es abbol meg röttenuén, igaz lelki töredelmességböl fannyác és bannyác minden büneket: E mellet, Kic hallottác az Wr Istennec masodic igéiét, az Euangeliomnac predicalatsát, Es abbol az egy bizony Istent, à mi Wrunc Iesus Christusnac szent Attyat meg esmertéc, Es az ö kegyelmes igeretit, az Iesus Christusban, az ö egyetlen egy Fiaba, minden érdemeuel eszekbe vöttéc, Es à szent Léleknec világositássának által a, igaz hittel, és lelki bizodalom mal magoknac kapczoltanac, és szüuekben foglaltanac: Es kic erröl az igaz hittröl &c nyel

Margin notes: ..han. 14. ; ..om. 10.

kel nyiluan valo vallást téßnec: Es kic magokat aiánlyác és fel offerallyac élő aldozatul az Istennec, ßentségben és igasságban &c. Ezeknec mondia az Wr Istennec igéie, és ezeknec illic à kereßtség, Es efféliekec kel à kereßtségre boczátani, és ezeket kel meg kereßtelni, Hogy à kereßtséggel meg bizonitsác, es nyluã meg murassac, az Istenbe, és az ő áldot Fiában valo hiteket, Az ő igaz teredelmességeket, és büneken valo banatokat, Es mind azokat, mellyec à kereßtséggel meg [illegible] brá ßnac,

1. Pe
Rom: 12.
Lucæ. 1.

Eßt è rendelést és ßertartást à Christus Iesus ő maga ßörzette és rendelte, Es őnnen ßent Kereßtségé uel meg confirmálta és meg erősitötte: Mert őmaga is meg kereßtelkődet. Es az ő mennyhemenésse vtán az ő ßent Apastoli erőssen meg tartottác,

Matt
Luca

o[illegible]c, és éltenec vele mindenütt à
Act.2.8.9 keresztyéni gyüleközetekben, mellye
[illegible].16.19. ket az Euangeliomnac predicallássa
ual mindenütt fel epitöttéc: Azért sen
ki aszt meg nem me[illegible]kôdheti, meg
sem olczárolhattya, Hanem ha à mü
Wrunc Iesus Christusnac ômagánac
és az [illegible]szét Apastolinac ellenec akar
na mõdái, és ellenec akárna tamadni
TANYIT. Igazaknac itélem
minden tanitásidat, Vay ha ol-
lyan bizonságoc vólna á Papá-
zoknac à szent irásban, Mint hán-
[illegible]okat.
M[illegible]T. Ninczen semmi bizon
ságoc à szegeny vac embereknec [illegible]
szent irásban, Mert sohólt egy igé-
uel is nem teszen emlekôzetet á szent
irás az gyermekôknec keresztségec fe
lôl. Az Isten Fia, à mü Wrunc Iesus
Christus, mü bölczeségünc: Mert az
Isten ôtet mineküenc tötte (mint Sz.
Pál mõgya) Bölczeségünké: Mert ô

bele

belé reckeſztötte à bölczeſegnec és eſ- 1. Cor. 2.
meretnec mindē kénczeit, Es az Iſtē
nec, az ő, és mű Atyánknac tellyes
akarattyát meg ielentötte műnc-
kűnc, Es minden üdvőſségre valo
dolgokat meg nyilatkoztatta műnc-
kűnc, mint ömaga mondia: De mind Iohan. 15.
azon által, minden tanitáſſában egy
igét ſem talalunc ſoholt à gyermc-
kőknec kereſztségec felől,
TANYIT, Lám azt mondia az igen régi Doctor Origenes, Hogy az Origenes Doctor.
Apaſtoloc adtác az ānya ſzētegyhá
nac, à gyermekőknec kereztelésék-
nec modiát.
MEST. Nem alitō, hogy ez è mon
dás Origenesſé legvē, Hanem papa
Antichriſtus toldáſsánac kel lenni:
Mert hogy hogy haríthatna Orige-
nes à gyermekczęknec kereſztségét à
ſzent Apaſtolokra, holot egy ke-
węſſel töb száz eſztendőnél élt az A-
paſtoloc vtán; Es iol hallotta és lát-

és látta az Apostoloknac irássokbol hogy sem Christus, sem az Apastaloc semmit nem szoltanac, sem tanitottanac à gyermekököknec kereßtségec felöl, Es sem Christus Wrunc, sem az Apastaloc soha semmi gyermeket meg nem kereßtöltenec, Maga ßent Lukacz nagy lelki ßorgalmatossággal meg irta az Apastolokac iarását, és czeleködeteket.

Miképpen kedig meg kereßteltéc volna à gyermeköket az ö lelki esmeretec ellen? Holot nyiluan láttac volna, Hogy az à kereßtség viaskodic minden tanytássockal, és semmiképpen nem illyic à gyermekekhöz? Mert mind egybe kericzed, à mit eddig hallottál az wr Istennec igéiéböl az igaz kereßtség felöl, Miczoda legyen à kereßtség, Miczoda dolgoc iedzettetnec és abráßtatnac az által, Es miczoda kéuántatic mind

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
RK 4511/1984

és látta az Apostoloknac irássokból hogy sem Christus, sem az Apastaloc semmit nem szoltanac, sem tanitottanac à gyermeköknec kereßtségec felöl, Es sem Christus Wrunc, sem az Apastaloc soha semmi gyermeket meg nem kereßtöltenec, Maga ßent Lukacz nagy lelki ßorgalmatossággal meg irta az Apastolok nac iarásat, és czeleködeteket.

Miképpen kedig meg kereßteltéc volna à gyermeköket az ö lelki esmeretec ellen: Holot nyiluan láttac volna, Hogy az à kereßtség viaskodic minden tanytássockal, és semmi képpen nem illyic à gyermekekhöz: Mert mind egybe kericzed, à mit eddig hallottál az wr Istennec igéiéböl az igaz kereßtség felöl, Miczoda legyen à kereßtség, Miczoda dolgoc iedzettetnec és abráßtatnac az által, Es miczoda kéuántatic mind

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
RK 4511/1984

Restaurálta:
SZÉNÁSINÉ, KATALIN
1983.